

<http://rcin.org.pl>

<http://rcin.org.pl>

Q. VALERII CATVLLI
C A R M I N A.

RECENSUIT

LVCIANVS MVELLER.

LIPSIAE.

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI.

<http://rcin.org.pl>

A. MDCCCLXXI.

F 23788

Q. VALERII CATVLLI

LIBER.

I.

Quoi dono lepidum novom libellum
Arida modo pumice expolitur?
Corneli, tibi: namque tu solebas
Meas esse aliquid putare nugas,
Iam tum cum ausus es unus Italorum 5
Omne aevum tribus explicare chartis
Doctis, Iuppiter, et laboriosis.
Quare habe tibi quidquid hoc libelli,
Quaecumque, quod o patrona virgo,
Plus uno maneat perenne saeclo. 10

II.

Passer, deliciae meae puellae,
Quicum ludere, quem in sinu tenere,
Quoi primum digitum dare adpetenti
Et acris solet incitare morsus,
Cum desiderio meo nitenti 5
Carum nescioquid libet iocari
Vt solaciolum sui doloris,
Credo ut iam gravis acquiescat ardor:
Tecum ludere sicut ipsa possem
Et tristis animi levare curas! 10

Tam gratumst mihi quam ferunt puellae
 Pernici aureolum fuisse malum,
 Quod zonam soluit diu ligatam.

 III.

Lugete, o Veneres Cupidinesque,
 Et quantumst hominum venustiorum.
 Passer mortuus est meae puellae,
 Passer, deliciae meae puellae,
 5 Quem plus illa oculis suis amabat:
 Nam mellitus erat suamque norat
 Ipsa tam bene quam puella matrem.
 Nec sese a gremio illius movebat,
 Sed circumsiliens modo huc modo illuc
 10 Ad solam dominam usque pipiabat.
 Qui nunc it per iter tenebricosum
 Illuc, unde negant redire quemquam.
 At vobis male sit, malae tenebrae
 Orei, quae omnia bella devoratis:
 15 Tam bellum mihi passerem abstulistis.
 O factum male! io miselle passer!
 Tua nunc opera meae puellae
 Flendo turgiduli rubent ocelli.

 III.

Phaselus ille, quem videtis, hospites,
 Ait fuisse navium celerrimus,
 Neque ullius natantis impetum trabis
 Nequisse praeter ire, sive palmulis
 5 Opus foret volare sive linteo.
 Et hoc negat minacis Adriatici
 Negare litus insulasve Cycladas
 Rhodumque nobilem horridamque Thraciam
 Propontida trucemve Ponticum sinum,
 10 Vbi iste post phaselus antea fuit

Comata silva: nam Cytorio in iugo
 Loquente saepe sibilum edidit coma.
 Amastri Pontica et Cytore buxifer,
 Tibi haec fuisse et esse cognitissima
 Ait phaselus: ultima ex origine 15
 Tuo stetisse dicit in cacumine,
 Tuo imbuisse palmulas in aequore,
 Et inde tot per inpotentia freta
 Erum tulisse, laeva sive dextera
 Vocaret aura, sive utrumque Iuppiter 20
 Simul secundus incidisset in pedem;
 Neque ulla vota litoralibus deis
 Sibi esse facta, cum veniret a marci
 Novissime hunc ad usque limpida lacum.
 Sed haec prius fuere: nunc recondita 25
 Senet quiete seque dedicat tibi,
 Gemelle Castor et gemelle Castoris.

V.

Vivamus, mea Lesbia, atque amemus,
 Rumoresque senum severiorum
 Omnes unius aestimemus assis.
 Soles occidere et redire possunt:
 Nobis cum semel occidit brevis lux, 5
 Nox est perpetua una dormienda.
 Da mi basia mille, deinde centum,
 Dein mille altera, dein secunda centum,
 Deinde usque altera mille, deinde centum.
 Dein, cum milia multa fecerimus, 10
 Conturbabimus illa, ne sciamus,
 Aut nequis malus invidere possit,
 Cum tantum sciet esse basiorum.

VI.

Flavi, delicias tuas Catullo,
 Nei sint inlepidae atque inelegantes,

- Velles dicere, nec tacere posses.
 Verum nescioquid febriculosi
 5 Scorti diligis: hoc pudet fateri.
 Nam te non viduas iacere noctes
 Nequiquam tacitum cubile clamat
 Sertis ac Syrio fragrans olivo,
 Pulvinusque peraeque et hic et ille
 10 Attritus, tremulique quassa lecti
 Argutatio inambulatioque.
 Nam nil stupra valet, nihil, tacere.
 Cur? non tam latera ecfututa pandas,
 Nei tu quid facias ineptiarum.
 15 Quare quidquid habes boni malique,
 Dic nobis. volo te ac tuos amores
 Ad caelum lepido vocare versu.

VII.

- Quaeris, quot mihi basiationes
 Tuae, Lesbia, sint satis superque.
 Quam magnus numerus Libyssae arenae
 Lasarpiciferis iacet Cyrenis,
 5 Oraclum lovis inter aestuosi
 Et Batti veteris sacrum sepulcrum,
 Aut quam sidera multa, cum tacet nox,
 Furtivos hominum vident amores,
 Tam te basia multa basiare
 10 Vesano satis et super Catullost,
 Quae nec pernumerare curiosi
 Possint nec mala fascinare lingua.

VIII.

- Miser Catulle, desinas ineptire,
 Et quod vides perisse perditum ducas.
 Fulsero quondam candidi tibi soles,
 Cum ventitabas quo puella ducebat
 5 Amata nobis quantum amabitur nulla.

Ibi illa multa tum iocosa fiebant,
 Quae tu volebas nec puella nolebat.
 Fulsero vere candidi tibi soles.
 Nunc iam illa non vult: tu quoque, inpotens, noli
 Nec quae fugit sectare, nec miser vive, 10
 Sed obstinata mente perfer, obdura.
 Vale, puella. iam Catullus obdurat,
 Nec te requiret nec rogabit invitam:
 At tu dolebis, cum rogaberis nulla.
 Scelestas, vae te! quae tibi manet vita! 15
 Quis nunc te adibit? cui videberis bella?
 Quem nunc amabis? cuius esse diceris?
 Quem basiabis? cui labella mordebis?
 At tu, Catulle, destinatus obdura.

VIII.

Verani, omnibus e meis amicis
 Antistans mihi milibus trecentis,
 Venistine domum ad tuos Penates
 Fratresque unanimos anumque matrem?
 Venisti. o mihi nuntii beati! 5
 Visam te incolumem audiamque Hiberum
 Narrantem loca, facta, nationes,
 Vt mos est tuus, adplicansque collum
 Iocundum os oculosque suaviabor.
 O quantumst hominum beatiorum, 10
 Quid me laetius est beatiusve?

X.

Varus me meus ad suos amores
 Visum duxerat e foro otiosum,
 Scortillum, ut mihi tum repente visumst,
 Non sane inlepidum neque invenustum.
 Huc ut venimus, incidere nobis 5
 Sermones varii, in quibus, quid esset
 Iam Bithynia, quo modo se haberet,

- Ecquonam mihi profuisset aere.
 Respondi id quod erat, nihil neque ipsis
 10 Nec praetoribus esse nec cohorti,
 Cur quisquam caput unctius referret,
 Praesertim quibus esset inrumator
 Praetor, non faciens pili cohortem.
 'At certe tamen, inquit, quod illic
 15 Natum dicitur esse, comparasti
 Ad lecticam homines.' ego, ut puellae
 Vnum me facerem beatiorem,
 'Non' inquam 'mihi tam fuit maligne,
 Vt, provincia quod mala incidisset,
 20 Non possem octo homines parare rectos.'
 At mi nullus erat nec hic neque illic,
 Fractum qui veteris pedem grabati
 In collo sibi collocare posset.
 Hic illa, ut decuit cinaediorum,
 25 'Quaeso' inquit 'mihi, mi Catulle, paulum
 Istos. commode enim volo ad Sarapim
 Deferri.' 'minime' inquit puellae;

* * *

- 'Istud quod modo dixeram me habere,
 Fugit me ratio: meus sodalis
 30 Cinnast Gaius, is sibi paravit.
 Verum, utrum illius an mei, quid ad me?
 Vtor tam bene quam mihi pararim.
 Sed tu insulsa male ac molesta vivis,
 Per quam non licet esse negligentem.'

XI.

- Furi et Aureli, comites Catulli,
 Sive in extremos penetrabit Indos,
 Litus ut longe resonante Eoa
 Tunditur unda,
 5 Sive in Hyrcanos Arabesve molles,
 Seu Sacas sagittiferosve Parthos,

Sive qua septemgeminus colorat
     Aequora Nilus,
 Sive trans altas gradietur Alpes,
 Caesaris visens monumenta magni, 10
 Gallicum Rhenum, horribile aequor ulti-
     mosque Britannos,
 Omnia haec, quaecumque feret voluntas
 Caelitum, temptare simul parati,
 Pauca nuntiate meae puellae 15
     Non bona dicta.
 Cum suis vivat valeatque moechis,
 Quos simul complexa tenet trecentos,
 Nullum amans vere, sed identidem omnium
     Ilia rumpens: 20
 Nec meum respectet, ut ante, amorem,
 Qui illius culpa cecidit velut prati
 Ultimi flos, praeter eunte postquam
     Tactus aratros.

 XII.

Marrucine Asini, manu sinistra
 Non belle uteris in ioco atque vino:
 Tollis lintea neglegentiorum.
 Hoc salsum esse putas? fugit te, inepte:
 Quamvis sordida res et invenustast. 5
 Non credis mihi? crede Polioni
 Fratri, qui tua furta vel talento
 Mutari velit: est enim leporum
 Disertus puer ac facetiarum.
 Quare aut hendecasyllabos trecentos 10
 Expecta aut mihi linteum remitte,
 Quod me non movet aestimatione,
 Verumst mnemosynum mei sodalis.
 Nam sudaria Saetaba ex Hibereis
 Miserunt mihi muneri Fabullus 15
 Et Veranius: haec amem necessest
 Vt Veraniolum meum et Fabullum.

✕

XIII.

- Cenabis bene, mi Fabulle, apud me
 Paucis, si tibi di favent, diebus,
 Si tecum attuleris bonam atque magnam
 Cenam, non sine candida puella
 5 Et vino et sale et omnibus cachinnis.
 Haec sibi, inquam, attuleris, venuste noster,
 Cenabis bene: nam tui Catulli
 Plenus sacculus est araneorum.
 Sed contra accipies meros amores
 10 Seu quid suavius elegantius vest:
 Nam unguentum dabo, quod meae puellae
 Donarunt Veneres Cupidinesque,
 Quod tu cum olfacies, deos rogabis,
 Totum ut te faciant, Fabulle, nasum.

• XIII.

- Ni te plus oculis meis amarem,
 Iocundissime Calve, munere isto
 Odissem te odio Vatiniano:
 Nam quid feci ego quidve sum locutus,
 5 Cur me tot male perderes poetis?
 Isti di mala multa dent clienti,
 Qui tantum tibi misit in piorum.
 Quod si, ut suspicor, hoc novum ac repertum
 Munus dat tibi Sulla litterator,
 10 Non est mi male, sed bene ac beate,
 Quod non dispereunt tui labores.
 Di magni, horribilem et sacrum libellum
 Quem tu scilicet ad tuum Catullum
 Misti, continuo ut die periret,
 15 Saturnalibus, optimo dierum!
 Non non hoc tibi, salse, sic abibit:
 Nam, si luxerit, ad librariorum
 Curram scrinia, Caesios, Aquinos,
 Suffenum, omnia colligam venena,
 20 Ac te his suppliciis remunerabor.

Vos hinc interea (valetē) abite
 Illuc, unde malum pedem attulistis,
 Saecli incommoda, pessimi poetae.

 XIII^b.

Siqui forte mearum ineptiarum
 Lectores eritis manusque vestras 25
 Non horrebitis admoveere nobis,

* * *

 XV.

Commendo tibi me ac meos amores,
 Aureli. veniam peto pudentem,
 Vt, si quicquam animo tuo cupisti,
 Quod castum expeteres et integellum,
 Conserves puerum mihi pudice, 5
 Non dico a populo: nihil veremur
 Istos, qui in platea modo huc modo illuc
 In re praetereunt sua occupati:
 Verum a te metuo tuoque pene
 Infesto pueris bonis malisque. 10
 Quem tu qua lubet, ut iubet, moveto,
 Quantum vis, ubi erit foris, paratum:
 Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
 Quod si te mala mens furorque vecors
 In tantam inpulerit, sceleste, culpam, 15
 Vt nostrum insidiis caput lacessas,
 A tum te miserum malique fati,
 Quem attractis pedibus patente porta
 Percurrent raphanique mugilesque.

 XVI.

Pedicabo ego vos et inrumabo,
 Aureli pathice et cinaede Furi,
 Qui me ex versiculis meis putastis,

- Quod sunt molliculi, parum pudicum.
 5 Nam castum esse decet pium poetam
 Ipsum, versiculos nihil necessest,
 Qui tum denique habent salem ac leporem,
 Si sunt molliculi ac parum pudici
 Et quod pruriat incitare possunt,
 10 Non dico pueris, sed his pilosis,
 Qui duros nequeunt movere lumbos.
 Vos, quom milia multa basiorum
 Legistis, male me marem putatis?
 Pedicabo ego vos et inrumabo.

XVII.

- O Colonia, quae cupis ponte ludere longo,
 Et salire paratum habes, sed vereris inepta
 Crura ponticuli assulis stantis in redivivis,
 Ne supinus eat cavaque in palude recumbat;
 5 Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
 In quo vel Salisubsili sacra suscipiantur:
 Munus hoc mihi maximi da, Colonia, risus.
 Quendam municipem meum de tuo volo ponte
 Ire praecipitem in lutum per caputque pedesque,
 10 Verum totius ut lacus putidaeque paludis
 Lividissima maximeque est profunda vorago.
 Insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
 Bimuli tremula patris dormientis in ulna.
 Quoi cum sit viridissimo nupta flore puella
 15 (Et puella tenellulo delicatior haedo,
 Adservanda nigerrimis diligentius uvis),
 Ludere hanc sinit ut lubet, nec pili facit uni,
 Nec se sublevat ex sua parte, sed velut alnus
 In fossa Liguri iacet supernata securi,
 20 Tantundem omnia sentiens quam si nulla sit us-
 quam,
 Talis iste meus stupor nil videt, nihil audit,
 Ipse qui sit, utrum sit an non sit, id quoque
 nescit.

Nunc eum volo de tuo ponte mittere pronum,
 Si pote stolidum repente excitare veterum
 Et supinum animum in gravi derelinquere caeno, 25
 Ferream ut soleam tenaci in voragine mula.

XVIII—XXI.

Aureli, pater essuritionum,
 Non harum modo, sed quot aut fuerunt
 Aut sunt aut aliis erunt in annis,
 Pedicare cupis meos amores.
 Nec clam: nam simul es, iocaris una, 5
 Haeres ad latus omnia experiris.
 Frustra: nam insidias mihi instrumentem
 Tangam te prior inrumatione.
 Atque id si faceres satur, tacerem:
 Nunc ipsum id doleo, quod essurire, 10
 A me me, puer et sitire discet.
 Quare desine, dum licet pudico,
 Ne finem facias, sed inrumatus.

XXII.

Suffenus iste, Vare, quem probe nosti,
 Homost venustus et dicax et urbanus,
 Idemque longe plurimos facit versus.
 Puto esse ego illi milia aut decem aut plura
 Perscripta, nec sic ut fit in palimpseston 5
 Relata: chartae regiae, novei libri,
 Novei umbilici, lora rubra, membrana
 Derecta plumbo, et pumice omnia aequata.
 Haec cum legas tu, bellus ille et urbanus
 Suffenus unus caprimulgus aut fossor 10
 Rursus videtur: tantum abhorret ac mutat.
 Hoc quid putemus esse? qui modo scurra
 Aut siquid hac re scitius videbatur,
 Idem infacetost infacetior rure,
 Simul poemata attigit, neque idem umquam 15

Aequus beatus ac poema cum scribit:
 Tam gaudet in se tamque se ipse miratur.
 Nimirum idem omnes fallimur, nequus quis-

quam,
 Quem non in aliqua re videre Suffenum
 20 Possis. suus cuique attributus est error:
 Sed non videmus, manticae quod in tergost.

 XXIII.

Furei, quos neque servos est neque arca
 Nec cimex neque araneus neque ignis,
 Verumst et pater et noverca, quorum
 Dentes vel silicem comesse possunt,
 5 Est pulchre tibi cum tuo parente
 Et cum coniuge lignea parentis.
 Nec mirum: bene nam valetis omnes,
 Pulehre concoquitis, nihil timetis,
 Non incendia, non graves ruinas,
 10 Non furta inopia, non dolos veneni,
 Non casus alios periculorum.
 Atqui corpora sicciora cornu
 Aut siquid magis aridumst habetis
 Sole et frigore et essuritione.
 15 Quare non tibi sit bene ac beate?
 A te sudor abest, abest saliva,
 Mucusque et mala pituita nasi.
 Hanc ad munditiam adde mundiozem,
 Quod culus tibi purior salillost,
 20 Nec toto decies cacas in anno,
 Atque id durius est faba et lapillis;
 Quod tu si manibus teras fricesque,
 Non umquam digitum inquinare possis.
 Haec tu commoda tam beata, Furi,
 25 Noli spernere nec putare parvi,
 Et sestertia quae soles precari
 Centum desine; nam sat es beatus.

XXIII.

O qui flosculus es Iuventiorum,
 Non horum modo, sed quot aut fuerunt
 Aut posthac aliis erunt in annis,
 Mallem divitias Midae dedisses
 Isti, quoi neque servus est neque arca, 5
 Quam sic te sineres ab illo amari.
 'Qui? non est homo bellus?' inquires. est:
 Sed bello huic neque servos est neque arca.
 Hoc tu quam lubet abice elevaque:
 Nec servom tamen ille habet neque arcam. 10

XXV.

Cinaede Thalle, mollior cuniculi capillo
 Vel anseris medullula vel imula oricilla
 Vel pene languido senis situque araneoso,
 Idemque Thalle turbida rapacior procella, 5
 Cum diva munerarios ostendit oscitantes,
 Remitte pallium mihi meum, quod involasti,
 Sudariumque Saetabum catagraphosque Thynos,
 Inepte, quae palam soles habere tamquam avita.
 Quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte,
 Ne laneum latusculum manusque mollicellas 10
 Inusta turpiter tibi flagella conscribillent,
 Et insolenter aestues velut minuta magno
 Deprensa navis in mari vesaniente vento.

XXVI.

Furi, villula nostra non ad Austri
 Flatus oppositast neque ad Favoni
 Nec saevi Boreae aut Apeliotae,
 Verum ad milia quindecim et ducentos. (restantia) 5
 O ventam horribilem atque pestilentem!

XXVII.

Minister vetuli puer Falerni
 Inger mi calices amariores,
 Vt lex Postumiae iubet magistrae,
 Ebriosa acina ebriosioris.

- 5 At vos quo lubet hinc abite, lymphae
 Vini pernicies, et ad severos
 Migrate: hic merus est Thyonianus.

XXVIII.

Pisonis comites, cohors inanis
 Aptis sarcinulis et expeditis,
 Verani optime tuque mi Fabulle,
 Quid rerum geritis? satisne cum isto

- 5 Vappa frigoraque et famem tulistis?
 Ecquidnam in tabulis patet lucelli
 Expensum, ut mihi, qui meum secutus
 Praetorem refero datum lucello
 'O Memmi, bene me ac diu supinum
- 10 Tota ista trabe lentus inrumasti.'
 Sed, quantum video, pari fuistis
 Casu: nam nihilo minore verpa
 Farti estis. pete nobiles amicos.
 At vobis mala multa di deaeque
- 15 Dent, opprobria Romulei Remique.

XXVIII.

Quis hoc potest videre, quis potest pati,
 Nisi impudicus et vorax et aleo,
 Mamurram habere quod Comata Gallia
 Habebat ante et ultima Britannia?

- 5 Cinaede Romule, haec videbis et feres?
 5^b *Es impudicus et vorax et aleo.*
 Et ille nunc superbus et superfluens
 Perambulabit omnium cubilia.

Vt albulus columbus aut Adoneus?
 Cinaede Romule, haec videbis et feres?
 Es inpudicus et vorax et aleo. 10
 Eone nomine, imperator unice,
 Fuisti in ultima occidentis insula,
 Vt ista vostra defututa Mentula
 Ducenties comesset aut trecenties?
 Quid est alid sinistra liberalitas? 15
 Parum expatratum an parum eluatum est?
 Paterna prima lancinata sunt bona:
 Secunda praeda Pontica: inde tertia
 Hibera, quam scit annis aurifer Tagus.
 Timentne Galliae hunc, timent Britanniae? 20
 Quid hunc malum fovetis? aut quid hic potest,
 Nisi uncta devorare patrimonia?
 Eone nomine urbis, o potissimei
 Socer generque, perdidistis omnia?

 XXX.

Alfene inmemor atque unanimis false sodalibus,
 Iam te nil miseret, dure, tui dulcis amiculi?
 Iam me prodere, iam non dubitas fallere, perfide?
 Nec facta inopia fallacum hominum caelicolis placent:
 Quod tu negligis, ac me miserum deseris in malis. 5
 Eheu quid faciant, dic, homines, cuive habeant
 fidem?
 Certe tute iubebas animam tradere, inique, me
 Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent.
 Idem nunc retrahis te ac tua dicta omnia factaque
 Ventos inrita ferre ac nebulas aeras sinis. 10
 Si tu oblitus es, at di meminerunt, meminit Fides,
 Quae te ut paeniteat postmodo facti faciet tui.

XXXI.

Paeninsularum, Sirmio, insularumque
 Ocelle, quascumque in liquentibus stagnis
 Marique vasto fert uterque Neptunus,
 Quam te libenter quamque laetus inviso,
 5 Vix mi ipse credens Thyniam atque Bithynos
 Liquisse campos et videre te in tuto.
 O quid solutis est beatius curis,
 Cum mens onus reponit, ac peregrino
 Labore fessi venimus larem ad nostrum
 10 Desideratoque acquiescimus lecto.
 Hoc est, quod unumst pro laboribus tantis.
 Salve, o venusta Sirmio, atque ero gaude:
 Gaudete vosque, o Libuae lacus undae:
 Ridete, quidquid est domi cachinnorum.

XXXII.

Amabo, mea dulcis Ipsithilla,
 Meae deliciae, mei lepores,
 Iube ad te veniam meridiatum.
 Et si iusseris illud, adiuvato,
 5 Nequis liminis obseret tabellam,
 Neu tibi lubeat foras abire,
 Sed domi maneat paresque nobis
 Novem continuas fututiones.
 Verum, siquid ages, statim iubeto:
 10 Nam pransus iaceo et satur supinus
 Pertundo tunicamque palliumque.

XXXIII.

O furum optime balneariorum
 Vibenni pater, et cinaede fili,
 (Nam dextra pater inquinatio,
 Culo filius est voraciore)
 5 Cur non exilium malasque in oras

Itis, quandoquidem patris rapinae
 Notae sunt populo, et natis pilosas,
 Fili, non potes asse venditare.

XXXIII.

Dianae sumus in fide
 Puellae et pueri integri:

Dianam pueri integri
 Puellaeque canamus.

O Latonia, maximi 5
 Magna progenies Iovis,
 Quam mater prope Deliam
 Deposivit olivam,

Montium domina ut fores 10
 Silvarumque virentium
 Saltuumque reconditorum
 Amniumque sonantum.

Tu Lucina dolentibus 15
 Iuno dicta puerperis,
 Tu potens Trivia et notho's
 Dicta lumine Luna.

Tu cursu, dea, menstruo 20
 Metiens iter annuom
 Rustica agricolae bonis
 Tecta frugibus explēs.

Sis quocumque tibi placet
 Sancta nomine, Romulique,
 Antiquae ut solita's, bona
 Sospites ope gentem.

XXXV.

Poetae tenero, meo sodali
 Velim Caecilio, papyre, dicas,
 Veronam veniat, Novi relinquens

- Comi moenia Lariumque litus:
 5 Nam quasdam volo cogitationes
 Amici accipiat sui meique.
 Quare, si sapiet, viam vorabit,
 Quamvis candida milies puella
 Euntem revocet manusque collo
 10 Ambas iniciens roget morari,
 Quae nunc, si mihi vera nuntiantur,
 Illum deperit inpotente amore:
 Nam quo tempore legit incohatam
 Dindymi dominam, ex eo misellae
 15 Ignes interiorem edunt medullam.
 Ignosco tibi, Sapphica puella
 Musa doctior: est enim venuste
 Magna Caecilio incohata mater.

XXXVI.

- Annales Volusi, cacata charta,
 Votum solvite pro mea puella:
 Nam sanctae Veneri Cupidinique
 Vovit, si sibi restitutus essem
 5 Desissemque truces vibrare iambos,
 Electissima pessimi poetae
 Scripta tardipedi deo daturam
 Infelicibus ustulanda lignis.
 Et haec pessima se puella vidit
 10 Iocose lepide vovere divis.
 Nunc, o caeruleo creata ponto,
 Quae sanctum Idalium Vriosque portus
 Quaeque Ancona Cnidumque harundinosam
 Colis quaeque Amathunta quaeque Golgos
 15 Quaeque Durrachium Adriae tabernam,
 Acceptum face redditumque votum,
 Si non inlepidum neque invenustumst.
 At vos interea venite in ignem,
 Pleni ruris et inficetiarum
 20 Annales Volusi, cacata charta.

XXXVII.

Salax taberna vosque contubernales,
 A pileatis nona fratribus pila,
 Solis putatis esse mentulas vobis,
 Solis licere, quidquid est puellarum,
 Confutuere et putare ceteros hircos? 5
 An, continenter quod sedetis insulsi
 Centum an ducenti, non putatis ausurum
 Me una ducentos inrumare sessores?
 Atqui putate: namque totius vobis
 Frontem tabernae scorpionibus scribam. 10
 Puella nam mi, quae meo sinu fugit,
 Amata tantum quantum amabitur nulla,
 Pro qua mihi sunt magna bella pugnata,
 Consedit istic. hanc boni beatique
 Omnes amatis, et quidem, quod indignumst, 15
 Omnes pusilli et semitarii moechi;
 Tu praeter omnes une de capillatis,
 Cuniculosae Celtiberiae fili
 Egnati, opaca quem bonum facit barba
 Et dens Hibera defricatus urina. 20

XXXVIII.

Malest, Cornifici, tuo Catullo,
 Malest, me hercule, et est laboriose,
 Et magis magis in dies et horas.
 Quem tu, quod minimum facillimumquest,
 Qua solatus es adlocutione? 5
 Irascor tibi. sic meos amores?
 Paulum quid lubet adlocutionis,
 Maestius lacrimis Simonideis.

XXXVIII.

Egnatius, quod candidos habet dentes,
 Renidet usque quaque, sei ad rei ventumst

- Subsellium, cum orator excitat fletum,
 Renidet ille. sei ad pii rogam filii
 5 Lugetur, orba cum flet unicum mater,
 Renidet ille. quidquid est, ubicumque,
 Quodcumque agit, renidet. hunc habet morbum,
 Neque elegantem, ut arbitror, neque urbanum.
 Quare monendum test mihi, bone Egnati.
 10 Si urbanus esses aut Sabinus aut Tiburs
 Aut fartus Vmber aut obesus Etruscus
 Aut Lanuinus ater atque dentatus
 Aut Transpadanus, ut meos quoque attingam,
 Aut quilubet, qui puriter lavit dentes,
 15 Tamen renidere usque quaque te nollem:
 Nam risu inepto res ineptior nullast.
 Nunc Celtiber es: Celtiberia in terra,
 Quod quisque minxit, hoc sibi solet mane
 Dentem atque russam defricare gingivam,
 20 Vt quo iste vester expolitior dens est,
 Hoc te amplius bibisse praedicet loti.

 XXXX.

- Quaenam te mala mens, miselle Ravide,
 Agit praecipitem in meos iambos?
 Quis deus tibi non bene advocatus
 Vecordem parat excitare rixam?
 5 An ut pervenias in ora vulgi?
 Quid vis? qua lubet esse notus optas?
 Eris, quandoquidem meos amores
 Cum longa voluisti amare poena.

 XXXXI.

- Ametina puella defututa
 Tota milia me decem poposcit,
 Ista turpiculo puella naso,
 Decoctoris amica Formiani.
 5 Propinqui, quibus est puella curae,

Amicos medicosque convocate:
 Non est sana puella. nec rogate,
 Qualis sit: solet esse imaginosa.

XXXXII.

Adeste, hendecasyllabi, quot estis
 Omnes undique, quotquot estis omnes.
 Iocum me putat esse moecha turpis
 Et negat mihi nostra reddituram
 Pugillaria, si pati potestis. 5
 Persequamur eam, et reflagitemus.
 Quae sit, quaeritis. illa, quam videtis
 Turpe incedere, mimice ac moleste
 Ridentem catuli ore Gallicani.
 Circumsistite eam, et reflagitate, 10
 'Moecha putida, redde codicillos,
 Redde, putida moecha, codicillos.'
 Non assis facis? o lutum, lupanar,
 Aut si perditius potest quid esse.
 Sed non est tamen hoc satis putandum. 15
 Quod si non aliud potest, ruborem
 Ferreo canis exprimamus ore.
 Conclamate iterum altiore voce
 'Moecha putida, redde codicillos,
 Redde, putida moecha, codicillos.' 20
 Sed nil proficimus, nihil movetur.
 Mutandast ratio modusque vobis,
 Siquid proficere amplius potestis,
 'Pudica et proba, redde codicillos.'

XXXXJII.

Salve, nec minimo puella naso
 Nec bello pede nec nigris ocellis
 Nec longis digitis nec ore sicco
 Nec sane nimis elegante lingua,
 Decoctoris amica Formiani. 5

Ten provincia narrat esse bellam?
 Tecum Lesbia nostra comparatur?
 O saeculum insapiens et infacetum!

 XXXXIII.

- O funde noster seu Sabine seu Tiburs,
 (Nam te esse Tiburtem autumant, quibus non est
 Cordi Catullum laedere: at quibus cordist,
 Quovis Sabinum pignore esse contendunt)
- 5 Sed seu Sabine sive verius Tiburs,
 Fui libenter in tua suburbana
 Villa malamque pectore expuli tussim,
 Non inmerenti quam mihi meus venter,
 Dum sumptuosas adpeto, dedit, cenas.
- 10 Nam, Sestianus dum volo esse conviva,
 Orationem in Antium petitozem
 Plenam veneni et pestilentiae legi.
 Hic me gravido frigida et frequens tussis
 Quassavit usque dum in tuum sinum fugi
- 15 Et me recuravi otioque et urtica.
 Quare reffectus maximas tibi grates
 Ago, meum quod non es ulta peccatum.
 Nec deprecor iam, si nefaria scripta
 Sesti recepso, quin gravidinem et tussim
- 20 Non mi, sed ipsi Sestio ferat frigus,
 Qui tum vocat me, cum malum librum legi.

 XXXXV.

- Acmen Septunius suos amores
 Tenens in gremio 'mea' inquit 'Acme,
 Ni te perdit amo atque amare porro
 Omnes sum adsidue paratus annos
- 5 Quantum qui pote plurimum perire,
 Solus in Libya Indiave tosta
 Caesio veniam obvius leoni.'
 Hoc ut dixit, Amor, sinistra ut ante,

Dextra sternuit adprobationem.
 At Acme leviter caput reflectens 10
 Et dulcis pueri ebrios ocellos
 Illo purpureo ore saviata
 'Sic' inquit 'mea vita Septumille,
 Huic uni domino usque serviamus,
 Vt multo mihi maior acriorque 15
 Ignis mollibus ardet in medullis.'
 Hoc ut dixit, Amor, sinistra ut ante,
 Dextra sternuit adprobationem.
 Nunc ab auspicio bono profecti
 Mutuis animis amant amantur. 20
 Vnam Septumius misellus Acmen
 Mavolt quam Syrias Britanniasque:
 Vno in Septumio fidelis Acme
 Facit delicias libidinesque.
 Quis ullos homines beatiores 25
 Vidit, quis Venerem auspiciorem?

XXXXVI.

Iam ver egelidos refert tepores,
 Iam caeli furor aequinoctialis
 Iocundis Zephyri silescit aureis.
 Linquntur Phrygii, Catulle, campi
 Nicaeaeque ager uber aestuosae: 5
 Ad claras Asiae volemus urbes.
 Iam mens praetrepidans avet vagari,
 Iam laeti studio pedes vigescunt.
 O dulces comitum valete coetus,
 Longe quos simul a domo profectos 10
 Diversae variae viae reportant.

XXXXVII.

Porci et Socration, duae sinistrae
 Pisonis, scabies famesque mundi
 Vos Veraniolo meo et Fabullo

- Verpus praeposuit Priapus ille?
 5 Vos convivia lauta sumptuose
 De die facitis? mei sodales
 Quaerunt in trivio vocationes?
-

XXXXVIII.

- Mellitos oculos tuos, Iuventi,
 Siquis me sinat usque basiare,
 Vsque ad milia basiem trecenta,
 Nec umquam videar satur futurus,
 5 Non si densior aridis aristas
 Sit nostrae seges osculationis.
-

XXXXVIII.

- Disertissime Romuli nepotum,
 Quot sunt quotque fuere, Marce Tulli,
 Quotque post aliis erunt in annis,
 Grátias tibi máximas Catúllus
 5 Agit pessimus ómniúm poeta,
 Tanto pessimus omniúm poéta
 Quanto tu optimus ómniúm patronus.
-

L.

- Hesterno, Licini, die otiosi
 Multum lusimus in meis tabellis,
 Vt convenerat esse delicatos.
 Scribens versiculos uterque nostrum
 5 Ludebat numero modo hoc modo illoc,
 Reddens mutua per iocum atque vinum.
 Atque illinc abii tuo lepore
 Incensus, Licini, facetiisque,
 Vt nec me miserum cibus iuaret,
 10 Nec somnus tegetet quiete ocellos,
 Sed toto indomitus furore lecto
 Versarer cupiens videre lucem,

Vt tecum loquerer, simulque ut essem.
 At defessa labore membra postquam
 Semimortua lectulo iacebant, 15
 Hoc, iocunde, tibi poema feci,
 Ex quo perspiceres meum dolorem.
 Nunc audax cave sis, precesque nostras,
 Oramus, cave despuas, ocelle,
 Ne poenas Nemesis reposcat a te. 20
 Est vemens dea: laedere hanc caveto.

LI.

Ille mi par esse deo videtur,
 Ille, si fas est, superare divos,
 Qui sedens adversus identidem te
 Spectat et audit
 Dulce ridentem, misero quod omnis 5
 Eripit sensus mihi: nam simul te,
 Lesbia, aspexi, nihil est super mi
 . . . . .
 Lingua sed torpet, tenuis sub artus
 Flamma demanat, sonitu suopte 10
 Tintinant aures geminae, teguntur
 Lumina nocte.

LI^b.

Otium, Catulle, tibi molestumst:
 Otio exultas nimiumque gestis.
 Otium et reges prius et beatas 15
 Perdidit urbes.

LII.

Quid est, Catulle? quid moraris emori?
 Sella in curuli struma Nonius sedet,
 Per consulatum peierat Vatinius:
 Quid est, Catulle? quid moraris emori?

LIII.

Risi nescioquem modo e corona,
 Qui, cum mirifice Vatiniana
 Meus crimina Calvos explicasset,
 Admirans ait haec manusque tollens,
 5 'Di magni, salaputium disertum!'

LIIII.

Othonis caput oppidost pusillum
                   *   *   *
 Neri rustica semilauta crura,
 Subtile et leve peditum Libonis.
                   *   *   *
 Si non omnia displicere vellem
 5 Tibi et Fuficio seni recocte

LIIII^b.

Irascere iterum meis iambis
 Inmerentibus, unice imperator.

LV.

Oramus, si forte non molestumst,
 Demostres, ubi sint tuae tenebrae.
 Te campo quaesivimus minore,
 Te in circo, te in omnibus libellis,
 5 Te in templo summi Iovis sacrato.
 In Magni simul ambulatione
 Femellas omnes, amice, prendi,
 Quas vultu vidi tamen serenas.
 A, vel te sic ipse flagitabam,
 10 'Camerium mihi, pessimae puellae.'
 Quaedam inquit, nudum sinum reducens,
 'En heic in roseis latet papillis.'
 13 Sed te iam ferre Herculei labos est.

Non custos si fingar ille Cretum,	23
Non si Pegaseo ferar volatu,	
Non Ladas ego pinnipesve Perseus,	25
Non Rhesi nivea citaque biga:	
Adde huc plumipedes volatilesque,	
Ventorumque simul require cursum:	
Quos cunctos, Cameri, mihi dicares,	
Defessus tamen omnibus medullis	30
Et multis langoribus peresus	
Essem te mihi, amice, quaeritando.	32
Tanto ten fastu negas, amice?	14
Dic nobis ubi sis futurus, ede	
Audacter, committe, crede lucei.	
Num te lacteolae tenent puellae?	
Si linguam clauso tenes in ore,	
Fructus proicies amoris omnes:	
Verbosa gaudet Venus loquella.	20
Vel si vis, licet obseres palatum,	
Dum vestri sim particeps amoris.	

LVI.

O rem ridiculam, Cato, et iocosam	
Dignamque auribus et tuo cachinno.	
Ride, quidquid amas, Cato, Catullum.	
Res est ridicula et nimis iocosa.	
Deprendi modo pupulum puellae	5
Trusantem: hunc ego, si placet Dionae,	
Protelo rigida mea cecidi.	

LVII.

Pulcre convenit improbis cinaedis,	
Mamurrae pathicoque Caesarique.	
Nec mirum: maculae pares utrisque,	
Vrbana altera et illa Formiana,	
Inpressae resident nec eluentur:	5
Morbosi pariter, gemelli utrique	

- Vno in lectulo, erudituli ambo,
 Non hic quam ille magis vorax adulter,
 Rivales sociei puellularum.
 10 Pulcre convenit improbis cinaedis.
-

LVIII.

- Caeli, Lesbia nostra, Lesbia illa,
 Illa Lesbia, quam Catullus unam
 Plus quam se atque suos amavit omnes,
 Nunc in quadriviis et angiportis
 5 Glubit magnanimos Remi nepotes.
-

LVIII.

- Bononiensis Rufa Rufulum fellat,
 Vxor Meneni, saepe quam in sepulcretis
 Vidistis ipso rapere de rogo cenam,
 Cum devolutum ex igne prosequens panem
 5 Ab semiraso tunderetur ustore.
-

LX.

- Num te leaena montibus Libystinis
 Aut Scylla latrans infima inguinum parte
 Tam mente dura procreavit ac taetra,
 Vt supplicis vocem in novissimo casu
 5 Contemptam haberes a! nimis fero corde?
-

LXI.

- Collis o Heliconii
 Cultor, Vraniae genus,
 Qui rapis teneram ad virum
 Virginem, o Hymenaeae Hymen,
 5 O Hymen Hymenaeae,

- Cinge tempora floribus
 Suave olentis amaraci,
 Flammeum cape, laetus huc
 Huc veni niveo gerens
 Luteum pede soccum, 10
- Excitusque hilari die
 Nuptialia concinens
 Voce carmina tinnula
 Pelle humum pedibus, manu
 Pineam quate taedam. 15
- Namque Vinia Manlio,
 Qualis Idalium colens
 Venit ad Phrygium Venus
 Iudicem, bona cum bona
 Nubet alite virgo, 20
- Floridis velut enitens
 Myrtus Asia ramulis,
 Quos Hamadryades deae
 Ludicrum sibi rosido
 Nutriunt umore. 25
- Quare age huc aditum ferens
 Perge relinquere Thespie
 Rupis Aonios specus,
 Nympha quos super inrigat
 Frigerans Aganippe, 30
- Ac domum dominam voca
 Coniugis cupidam novi,
 Mentem amore revinciens,
 Vt tenax hedera huc et huc
 Arborem implicat errans. 35
- Vosque item simul, integrae
 Virgines, quibus advenit
 Par dies, agite in modum
 Dicite 'o Hymenae Hymen,
 O Hymen Hymenae,' 40

Vt lubentius, audiens
 Se citarier ad suom
 Munus, huc aditum ferat
 Dux bonae Veneris, boni
 45 Coniugator amoris.

Quis deus magis anxiis
 Est petendus amantibus?
 Quem colent homines magis
 50 Caelitum? o Hymenaeae Hymen,
 O Hymen Hymenaeae.

Te suis tremulus parens
 Invocat, tibi virgines
 Zonula soluunt sinus,
 Te timens cupida novos
 65 Captat aure maritus.

Tu fero iuveni in manus
 Floridam ipse puellulam
 Dedis a gremio suae
 60 Matris, o Hymenaeae Hymen,
 O Hymen Hymenaeae.

Nil potest sine te Venus,
 Fama quod bona conprobet,
 Commodi capere: at potest
 Te volente. quis huic deo
 65 Compararier ausit?

Nulla quit sine te domus
 Liberos dare, nec parens
 Stirpe cingier: at potest
 Te volente. quis huic deo
 70 Compararier ausit?

Quae tuis careat sacris,
 Non queat dare praesides
 Terra finibus: at queat
 Te volente. quis huic deo
 75 Compararier ausit?

Claustra pandite ianuae,
 Virgo ades. viden ut faces
 Splendidas quatiunt comas?
 Tardet ingenuos pudor:

* * *

* * *

* * *

* * *

Quem tamen magis audiens 80
 Flet, quod ire necesse est. 81

Flere desine. non tibi, A- (86)

runculeia, periculumst,

Nequa femina pulchrior

Clarum ab Oceano diem 85

Viderit venientem. (90)

Talis in vario solet

Divitis domini hortulo

Stare flos hyacinthinus.

Sed moraris, abit dies: 90

Prodeas, nova nupta.

Prodeas, nova nupta, si

Iam videtur, et audias

Nostra verba. vide ut faces

Aureas quatiunt comas: 95

Prodeas, nova nupta.

Non tuos levis in mala

Deditus vir adultera

Probra turpia persequens

A tuis teneris volet 100

Secubare papillis,

Lenta quin velut adsitas

Vitis implicat arbores,

Implicabitur in tuom

Complexum. sed abit dies: 105

Prodeas, nova nupta.

O cubile, quod omnibus

* * *

* * *

110

* * *

Candido pede lecti,

Quae tuo veniunt ero,

Quanta gaudia, quae vaga

Nocte, quae medio die

115

Gaudeat! sed abit dies:

Prodeas, nova nupta.

Tollite, o pueri, faces:

Flammeum video venire.

Ite, concinite in modum

120

'O Hymen Hymenaeae io,

O Hymen Hymenaeae.'

Ne diu taceat procax

Fescennina iocatio,

Nec nuces pueris neget

125

Desertum domini audiens

Concubinus amorem.

Da nuces pueris, iners

Concubine: satis diu

Lusisti nucibus: lubet

130

Iam servire Talasio.

Concubine, nuces da.

Sordebant tibi vilicae,

Concubine, hodie atque heri:

Nunc tuom cinerarius

135

Tondet os. miser a miser

Concubine, nuces da.

Diceris male te a tuis

Vnguentate glabris marite

Abstinere: sed abstine.

140

O Hymen Hymenaeae io,

O Hymen Hymenaeae!

- Scimus haec tibi quae licent
 Sola cognita: sed marito
 Ista non eadem licent.
- O Hymen Hymenaeae io, 145
 O Hymen Hymenaeae.
- Nupta, tu quoque, quae tuos
 Vir petet, cave ne neges,
 Ni petitum aliunde eat.
- O Hymen Hymenaeae io, 150
 O Hymen Hymenaeae.
- En tibi domus ut potens
 Et beata viri tui,
 Quae tibi sine fine erit
 (O Hymen Hymenaeae io, 155
 O Hymen Hymenaeae),
- Vsque dum tremulum movens
 Cana tempus anilitas
 Omnia omnibus adnuit.
- O Hymen Hymenaeae io, 160
 O Hymen Hymenaeae.
- Transfer omine cum bono
 Limen aureolos pedes,
 Rasilemque subi forem.
- O Hymen Hymenaeae io, 165
 O Hymen Hymenaeae.
- Aspice, intus ut accubans
 Vir tuos Tyrrio in toro
 Totus inmineat tibi.
- O Hymen Hymenaeae io, 170
 O Hymen Hymenaeae.
- Illi non minus ac tibi
 Pectore uritur intimo
 Flamma, sed penite magis.
- O Hymen Hymenaeae io, 175
 O Hymen Hymenaeae.

- Mitte brachiolum teres,
 Praetextate, puellulae:
 Iam cubile adeat viri.
 180 O Hymen Hymenaeae io,
 O Hymen Hymenaeae.
- Vos bonae senibus viris
 Cognitae bene feminae,
 Collocate puellulam.
 185 O Hymen Hymenaeae io,
 O Hymen Hymenaeae.
- Iam licet venias, marite:
 Vxor in thalamo tibist
 Ore floridulo nitens,
 190 Alba parthenice velut
 Luteumve papaver.
- At, marite, (ita me iuvent
 Caelites) nihilo minus
 Pulcher es, neque te Venus
 195 Neglegit. sed abit dies:
 Perge, ne remorare.
- Non diu remoratus es,
 Iam venis. bona te Venus
 Iuverit, quoniam palam
 200 Quod cupis capis et bonum
 Non abscondis amorem.
- Ille pulveris Africei
 Siderumque micantium
 Subducat numerum prius,
 205 Qui vestri numerare volt
 Multa milia Iudei.
- Ludite ut lubet, et brevi
 Liberos date. non decet
 Tam vetus sine liberis
 210 Nomen esse, sed indidem
 Semper ingenerari.

Torquatus volo parvolus
 Matris e gremio suae
 Porrigens teneras manus
 Dulce rideat ad patrem 215
 Semhiante labello.

Sit suo similis patri
 Manlio et facile inscieis
 Noscitetur ab omnibus
 Et pudicitiam suae 220
 Matris indicet ore.

Talis illius a bona
 Matre laus genus adprobet,
 Qualis unica ab optima
 Matre Telemacho manet 225
 Fama Penelopeo.

Claudite ostia, virgines:
 Lusimus satis. at, bonei
 Coniuges, bene vivite et
 Munere adsiduo valentem 230
 Exercete inventam.

 LXII.

Vesper adest, iuvenes, consurgite: Vesper Olympo
 Expectata diu vix tandem lumina tollit.
 Surgere iam tempus, iam pingues linq̄uere mensas,
 Iam veniet virgo, iam dicetur Hymenaeus.

Hymen o Hymenae, Hymen ades o Hymenae! 5

Cernitis, innuptae, iuvenes? consurgite contra:
 Nimirum Oetaeos ostendit noctifer ignes.
 Sic certest; viden ut pernicious exilueret?
 Non temere exilueret, canent quod vincere par est.

Hymen o Hymenae, Hymen ades o Hymenae! 10

Non facilis nobis, aequales, palma paratast,
 Adspicite, innuptae secum ut meditata requirunt.

Non frustra meditantur, habent memorabile quod
sit.

Nec mirum, penitus quae tota mente laborent.

15 Nos alio mentes, alio divisimus aures:

Iure igitur vincemur, amat victoria curam.

Quare nunc animos saltem convertite vestros,

Dicere iam incipient, iam respondere decebit.

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae.

20 Hesperere, qui caelo fertur crudelior ignis?

Qui natam possis complexu avellere matris,

Complexu matris retinentem avellere natam

Et juveni ardenti castam donare puellam.

Quid faciunt hostes capta crudelius urbe?

25 Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

Hesperere, qui caelo lucet iocundior ignis?

Qui desponsa tua firmes conubia flamma,

Quae pepigere viri, pepigerunt ante parentes

Nec iunxere prius quam se tuus extulit ardor.

30 Quid datur a divis felici optatius hora?

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

* * *

Hesperus e nobis, aequales, abstulit unam

* * *

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

* * *

Namque tuo adventu vigilat custodia semper.

Nocte latent fures, quos idem saepe revertens,

35 Hesperere, mutato comprehendis nomine Eous.

At libet innuptis ficto te carpere questu.

Quid tum, si carpunt, tacita quem mente requirunt?

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

Vt flos in saeptis secretus nascitur hortis,

40 Ignotus pecori, nullo convulsus aratro,

Quem mulcent aurae, firmat sol, educat imber

Multi illum pueri, multae optavere puellae:

Idem cum tenui carptus defloruit ungui,

Nulli illum pueri, nullae optavere puellae:

Sic virgo, dum intacta manet, dum cara suis est; 45

Cum castum amisit polluto corpore florem,

Nec pueris iocunda manet, nec cara puellis.

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

Vt vidua in nudo vitis quae nascitur arvo

Numquam se extollit, numquam mitem educat uvam, 50

Sed tenerum pronò deflectens pondere corpus

Iam iam contingit summum radice flagellum;

Hanc nulli agricolae, nulli coluere bubulci:

At si forte eademst ulmò coniuncta marito,

Multi illam agricolae, multi coluere bubulci: 55

Sic virgo dum intacta manet, dum inculta senescit;

Cum par conubium maturo tempore adeptast,

Cara viro magis et minus est invisã parenti.

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae! 58^b

At tu ne pugna cum tali coniuge virgo.

Non aequomst pugnare, pater cui tradidit ipse, 60

Ipse pater cum matre, quibus parere necessesst.

Virginitas non tota tuast, ex parte parentumst,

Tertia pars patrist, pars est data tertia matri,

Tertia sola tuast: noli pugnare duobus,

Qui genero sua iura simul cum dote dederunt. 65

Hymen o Hymenaeae, Hymen ades o Hymenaeae!

LXIII.

Super alta vectus Attis celeri rate maria

Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit

Adiitque opaca, silvis redimita loca deae,

Stimulatus ibi furenti rabie, vagus animis,

- 5 Devolsit ilei acuto sibi pondera silice.
 Itaque ut relictas sensit sibi membra sine viro,
 Etiam recente terrae sola sanguine maculans
 Niveis citata cepit manibus leve typanum,
 Typanum, tuom Cybebe, tua, mater, initia,
 10 Quatiensque terga taurei teneris cava digitis
 Canere haec suis adortast tremebunda comitibus.
 'Agite ite ad alta, Gallae, Cybeles nemora simul,
 Simul ite, Dindymenae dominae vaga pecora,
 Aliena quae petentes velut exules loca
 15 Sectam meam executae duce me mihi comites
 Rabidum salum tulistis truculentaque pelage
 Et corpus evirastis Veneris nimio odio,
 Hilarate erae citatis erroribus animum.
 Mora tarda mente cedat: simul ite, sequimini
 20 Phrygiam ad domum Cybebes, Phrygia ad ne-
 mora deae,
 Vbi cymbalum sonat vox, ubi tympana reboant,
 Tibicen ubi canit Phryx curvo grave calamo,
 Vbi capita Maenades vi iaciunt ederigeras,
 Vbi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
 25 Vbi suevit illa divae volitare vaga cohors:
 Quo nos decet citatis celerare tripudiis.'
 Simul haec comitibus Attis cecinit notha mulier,
 Thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
 Leve typanum remugit, cava cymbala recrepant,
 30 Viridem citus adit Idam properante pede chorus.
 Furibunda simul anhelans vaga vadit, animam
 agens,
 Comitata tympano Attis per opaca nemora dux,
 Veluti iuvenca vitans onus indomita iugi:
 Rapidas ducem sequuntur Gallae properipedem.
 35 Itaque ut domum Cybebes tetigere lassulae,
 Nimio e labore somnum capiunt sine Cerere.
 Piger his labante langore oculos sopor operit:
 Abit in quiete molli rabidus furor animi.
 Sed ubi oris aurei Sol radiantibus oculis
 40 Lustravit aethera album, sola dura, mare ferum,

Pepulitque noctis umbras vegetis sonipedibus,
 Ibi Somnus excitam Attin fugiens citus abiit:
 Trepidante eum recepit dea Pasithea sinu.
 Ita de quiete molli rapida sine rabie
 Simul ipsa pectore Attis sua facta recoluit, 45
 Liquidaque mente vidit sine queis ubique foret,
 Animo aestuante rusum reditum ad vada tetulit.
 Ibi maria vasta visens lacrimantibus oculis,
 Patriam allocuta maestast ita voce miseriter.
 'Patria o mei creatrix, patria o mea genetrix, 50
 Ego quam miser relinquens, dominos ut erifugae
 Famuli solent, ad Idae tetuli nemora pedem,
 Vt aput nivem et ferarum gelida stabula forem
 Et earum operta adirem furibunda latibula?
 Vbinam aut quibus locis te positam, patria, reor? 55
 Cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
 Rabie fera carens dum breve tempus animus est.
 Egone a mea remota haec ferar in nemora domo?
 Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
 Abero foro, palaestra, stadio et guminasiis? 60
 Miser a miser, querendumst etiam atque etiam,
 anime.
 Quod enim genus figuraest, ego non quod habuerim?
 Ego mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
 Ego guminasi fui flos, ego eram decus olei:
 Mihi ianuae frequentes, mihi limina tepida, 65
 Mihi floridis corollis redimita domus erat,
 Linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum.
 Ego nunc deum ministra et Cybeles famula ferar?
 Ego Maenas, ego mei pars, ego vir sterilis ero?
 Ego viridis algida Idae nive amicta loca colam? 70
 Ego vitam agam sub altis Phrygiae columinibus,
 Vbi cerva silvicultrix, ubi aper nemorivagus?
 Iam iam dolet quod egi, iam iamque paenitet.
 Roseis ut huic labellis sonitus celer abiit,
 Geminas deorum ad aures nova nuntia referens, 75
 Ibi iuncta iuga resolvens Cybele leonibus
 Laevumque pecoris hostem stimulans ita loquitur.

'Agedum' inquit 'age ferox i, fac ut hunc furor
agitet,

- Fac uti furoris ictu reditum in nemora ferat,
80 Mea libere nimis qui fugere imperia cupit.
Age caede terga cauda, tua verbera patere,
Fac cuncta mugienti fremitu loca retonent,
Rutilam ferox torosa cervice quate iubam.'
Ait haec minax Cybebe religatque iuga manu.
85 Ferus ipse sese adhortans rapidum incitat animo,
Vadit, fremit, refringit virgulta pede vago.
At ubi umida albicantis loca litoris adiit,
Teneramque vidit Attin prope marmora pelagi,
Facit impetum: illa demens fugit in nemora fera:
90 Ibi semper omne vitae spatium famula fuit.
Dea magna, dea Cybebe, Didymei dea domina,
Procul a mea tuos sit furor omnis, era, domo:
Alios age incitatos, alios age rabidos.

LXIII.

- Peliaco quondam prognatae vertice pinus
Dicuntur liquidas Neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus et fines Aeetaeos,
Cum lecti iuvenes, Argivae robora pubis,
5 Auratam optantes Colchis avertere pellem
Ausi sunt vada salsa cita decurrere puppi,
Caerula verrentes abiegnis aequora palmis.
Diva quibus retinens in summis urbibus arces
Ipsa levi fecit volitantem flamine currum,
10 Pinea coniungens inflexae texta carinae.
Illa rudem cursu prima imbuit Amphitriten.
Quae simulac rostro ventosum proscidit aequor,
Tortaque remigio spumis incanduit unda,
Emersere freti canenti e gurgite vultus
15 Aequoreae monstrum Nereides admirantes.
Atque illic alma viderunt luce marinas
Mortales oculi nudato corpore Nymphas
Nutricum tenuis extantes e gurgite cano.

Tum Thetidis Peleus incensus fertur amore,
 Tum Thetis humanos non despexit hymenaeos, 20
 Tum Thetidi pater ipse iugandum Pelea sanxit.
 O nimis optato saeculorum tempore nati
 Heroes, salvete, deum genus, o bona matrum
 Progenies, salvete iterum *placidique favete.*
 Vos ego saepe meo, vos carmine conpellabo,
 Teque adeo eximie taedis felicibus aucte 25
 Thessaliae columen Peleu, cui Iuppiter ipse,
 Ipse suos divom genitor concessit amores.
 Tene Thetis tenuit pulcherrima Nereine?
 Tene suam Tethys concessit ducere neptem,
 Oceanusque, mari totum qui amplectitur orbem? 30
 Quoi simul optatae finito tempore luces
 Advenere, domum conventu tota frequentat
 Thessalia, oppletur laetanti regia coetu:
 Dona ferunt prae se, declarant gaudia voltu.
 Deseritur Cieros, linquunt Phthiotica tempe, 35
 Crannonisque domos ac moenia Larisaea,
 Pharsalum coeunt, Pharsalia tecta frequentant.
 Rura colit nemo, mollescunt colla iuvenis,
 Non humilis curvis purgatur vinea rastris,
 Non falx attenuat frondatorum arboris umbram, 41
 Non glaebam prono convellit vomere taurus, 40
 Squalida desertis rubigo infertur aratris.
 Ipsius at sedes, quacumque opulenta recessit
 Regia, fulgenti splendent auro atque argento.
 Candet ebur solis, collucent pocula mensae, 45
 Tota domus gaudet regali splendida gaza.
 Pulvinar vero divae geniale locatur
 Sedibus in mediis, Indo quod dente politum
 Tincta tegit roseo conchyli purpura fuco.
 Haec vestis priscis hominum variata figuris 50
 Heroum mira virtutes indicat arte.
 Namque fluentisono prospectans litore Diae
 Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
 Indomitos in corde gerens Ariadna furores,
 Necdum etiam sese quae visit visere credit, 55

- Vt pote fallaci quae tum primum excita somno
 Desertam in sola miseram se cernat arena.
 Inmemor at iuvenis fugiens pellit vada remis,
 Inrita ventosae linquens promissa procellae.
- 60 Quem procul ex alga maestis Minois ocellis,
 Saxea ut effigies bacchantis, prospicit, eheu,
 Prospicit et magnis curarum fluctuat undis,
 Non flavo retinens subtilem vertice mitram,
 Non contacta levi † velatum pectus amictu,
- 65 Non tereti strophio lactantes vincta papillas,
 Omnia quae toto delapsa e corpore passim
 Ipsius ante pedes fluctus salis adludabant.
 Set neque tum mitrae neque tum fluitantis amictus
 Illa vicem curans toto ex te pectore, Theseu,
- 70 Toto animo, tota pendebat perdita mente.
 A misera, adsiduis quam luctibus externavit
 Spinosas Erycina serens in pectore curas
 Illa tempestate, ferox quom robore Theseus
 Egressus curvis e litoribus Piraei
- 75 Attigit iniusti regis Gortynia tecta.
 Nam perhibent olim crudeli peste coactam
 Androgeoneae poenas exolvere caedis
 Electos iuvenes simul et decus innuptarum
 Cecropiam solitam esse dapem dare Minotauro.
- 80 Quis angusta malis cum moenia vexarentur,
 Ipse suom Theseus pro caris corpus Athenis
 Proicere optavit potius quam talia Cretam
 Funera Cecropiae nec funera portarentur,
 Atque ita nave levi nitens ac lenibus auris
- 85 Magnanimum ad Minoa venit sedesque superbas.
 Hunc simulac cupido conspexit lumine virgo
 Regia, quam suavis expirans castus odores
 Lectulus in molli complexu matris alebat,
 Quales Eurotae progignunt flumina myrtus
- 90 Aurave distinctos educit verna colores,
 Non prius ex illo flagrantia declinavit
 Lumina, quam cuncto concepit corpore flammam
 Funditus atque imis exarsit tota medullis.

Heu misere exagitans inmiti corde furores
 Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces, 95
 Quaeque regis Golgos quaeque Idalium frondosum,
 Qualibus incensam iactastis mente puellam
 Fluctibus in flavo saepe hospite suspirantem!
 Quantos illa tulit languenti corde timores!
 Quam tum saepe magis † fulgore expalluit auri! 100
 Cum saevom cupiens contra contendere monstrum
 Aut mortem oppeteret Theseus aut praemia laudis.
 Non ingrata tamen frustra munuscula divis
 Promittens tacito suscepit vota labello.
 Nam velut in summo quatientem brachia Tauro 105
 Quercum aut conigeram sudanti cortice pinum
 Indomitum turben contorquens flamine robur
 Eruit (illa procul radicitus exturbata
 Prona cadit, late quast impetus obvia frangens),
 Sic domito saevom prostravit corpore Theseus 110
 Nequiquam vanis iactantem cornua ventis.
 Inde pedem sospes multa cum laude reflexit
 Errabunda regens tenui vestigia filo,
 Ne labyrinthis e flexibus egredientem
 Tecti frustraretur inobservabilis error. 115
 Sed quid ego a primo digressus carmine plura
 Commemorem, ut linquens genitoris filia voltum,
 Vt consanguineae complexum, ut denique matris,
 Quae misera in gnata deperdita laetabatur,
 Omnibus his Thesei dulcem praeoptarit amorem, 120
 Aut ut vecta rati spumosa ad litora Diae
 Venerit, aut ut eam devinctam lumina somno
 Liquerit inmemori discedens pectore coniunx?
 Saepe illam perhibent ardenti corde furentem
 Clarisonas imo fudisse e pectore voces, 125
 Ac tum praeruptos tristem conscendere montes,
 Vnde aciem in pelagi vastos protenderet aestus,
 Tum tremuli salis adversas procurrere in undas
 Mollia nudatae tollentem tegmina surae,
 Atque haec extremis maestam dixisse querellis, 130
 Frigidulos udo singultus ore cientem.

- 'Sicine me patriis avectam, perfide, ab oris,
 Perfide, deserto liquisti in litore, Theseu?
 Sicine discedens neglecto numine divom
 135 Inmemor a, devota domum periuria portas?
 Nullane res potuit crudelis flectere mentis
 Consilium? tibi nulla fuit clementia praesto,
 Inmite ut nostri vellet miserescere pectus?
 At non haec quondam nobis promissa dedisti,
 140 Vane: mihi non haec miserae sperare iubebas,
 Sed conubia laeta, sed optatos hymenaeos:
 Quae cuncta aerii discerpunt irrita venti.
 Iam iam nulla viro iuranti femina credat,
 Nulla viri speret sermones esse fideles;
 145 Quis dum aliquid cupiens animus praegestit apisci,
 Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt:
 Sed simulac cupidae mentis satiata libidost,
 Dicta nihil meminere, nihil periuria curant.
 Certe ego te in medio versantem turbine leti
 150 Eripui, et potius germanum amittere crevi,
 Quam tibi fallaci supremo in tempore dessem.
 Pro quo dilaceranda feris dabor alitibusque
 Praeda, neque iniecta tumulabor mortua terra.
 Quaenam te genuit sola sub rupe leaena?
 155 Quod mare conceptum spumantibus expuit undis?
 Quae Syrtis, quae Scylla rapax, quae vasta Cha-
 rybdis?
 Talia qui reddis pro dulci praemia vita.
 Si tibi non cordi fuerant conubia nostra,
 Saeva quod horrebas prisca praecepta parentis,
 160 At tamen in vostras potuisti ducere sedes,
 Quae tibi iocundo famularer serva labore,
 Candida permulcens liquidis vestigia lymphis
 Purpureave tuum consternens veste cubile.
 Sed quid ego ignaris nequiquam conqueror auris,
 165 Externata malo, quae nullis sensibus auctae
 Nec missas audire queunt nec reddere voces?
 Ille autem prope iam mediis versatur in undis,
 Nec quisquam adparet vacua mortalis in alga.

Sic nimis insultans extremo tempore saeva
 Fors etiam nostris invidit questibus aures. 170
 Iuppiter omnipotens, utinam ne tempore primo
 Gnosia Cecropiae tetigissent litora puppes,
 Indomito nec dira ferens stipendia tauro
 Perfidus in Creta religasset navita funem,
 Nec malus hic celans dulci crudelia forma 175
 Consilia in nostris requiesset sedibus hospes!
 Nam quo me referam? quali spe perdita nitar?
 Idomeneosne petam montes? a, gurgite lato
 Discernens ponti truculentum ubi dividit aequor?
 An patris auxilium sperem? quemne ipsa reliqui, 180
 Respersum iuvenem fraterna caede secuta?
 Coniugis an fido consoler memet amore,
 Quine fugit lentos incurvans gurgite remos?
 Praeterea nullo litus, sola insula, tecto,
 Nec patet egressus pelagi cingentibus undis: 185
 Nulla fugae ratio, nulla spes: omnia muta,
 Omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
 Non tamen ante mihi languescent lumina morte,
 Nec prius a fesso secedent corpore sensus,
 Quam iustam a divis exposcam prodita multam, 190
 Caelestumque fidem postrema conprecer hora.
 Quare facta virum multantes vindice poena,
 Eumenides, quibus anguino redimita capillo
 Frons expirantis praeporat pectoris iras,
 Huc huc adventate, meas audite querellas, 195
 Quas ego vae! misera extremis proferre medullis
 Cogor inops, ardens, amenti caeca furore.
 Quae quoniam verae nascuntur pectore ab imo,
 Vos nolite pati nostrum vanescere luctum,
 Sed quali solam Theseus me mente reliquit, 200
 'Tali mente, deae, funestet seque suosque.'
 Has postquam maesto profudit pectore voces,
 Supplicium saevis exposcens anxia factis,
 Adnuit invicto caelestum numine rector,
 Quo motu tellus atque horrida contremuerunt 205
 Aequora concussitque micantia sidera mundus.

- Ipse autem caeca mentem caligine Theseus
 Consitus oblito dimisit pectore cuncta,
 Quae mandata prius constanti mente tenebat,
 210 Dulcia nec maesto sustollens signa parenti
 Sospitem Erechtheum se ostendit visere portum.
 Namque ferunt olim, castae cum moenia divae
 Linquentem gnatum ventis concrederet Aegeus,
 Talia complexum iuveni mandata dedisse.
 215 'Gnate mihi longa iocundior unice vita,
 217 Reddite in extrema nuper mihi fine senectae,
 216 Gnate, ego quem in dubios cogor dimittere casus,
 Quandoquidem fortuna mea ac tua fervida virtus
 Eripit invito mihi te, cui languida nondum
 220 Lumina sunt gnati cara saturata figura:
 Non ego te gaudens laetanti pectore mittam,
 Nec te ferre sinam fortunae signa secundae,
 Sed primum multas expromam mente querellas,
 Canitiem terra atque infuso pulvere foedans,
 225 Inde infecta vago suspendam lintea malo,
 Nostros ut luctus nostraeque incendia mentis
 Carbasus obscurata decet ferrugine Hibera.
 Quod tibi si sancti concesserit incola Itoni,
 Quae nostrum genus ac sedes defendere Erechthei
 230 Adnuit, ut tauri respergas sanguine dextram,
 Tum vero facito ut memori tibi condita corde
 Haec vigeant mandata, nec ulla oblitteret aetas,
 Vt simulac nostros invisent lumina colles,
 Funestam antennae deponant undique vestem,
 235 Candidaque intorti sustollant vela rudentes,
 235^b Lucida qua splendent summi carchesia mali,
 Quam primum cernens ut laeta gaudia mente
 Agnoscam, cum te reducem aetas prospera sistet.'
 Haec mandata prius constanti mente tenentem
 Thesea ceu pulsae ventorum flamine nubes
 240 Aerium nivei montis liquere cacumen.
 At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
 Anxia in adsiduos absumens lumina fletus,
 Cum primum infecti conspexit lintea veli,

Praecipitem sese scopulorum e vertice iecit,
 Amissum credens inmiti Thesea fato. 245

Sic funesta domus ingressus tecta paterna
 Morte ferox Theseus qualem Minoidi luctum
 Obtulerat mente inmemori talem ipse recepit.
 Quae tamen aspectans cedentem maesta carinam
 Multiplices animo volvebat saucia curas. 250

At parte ex alia florens volitabat Iacchus
 Cum thiaso Satyrorum et Nysigenis Silenis,
 Te quaerens, Ariadna, tuoque incensus amore.

Quae tum alacres passim lymphata mente fure-
 bant

Euhoe bacchantes, euhoe capita inflectentes. 255

Harum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
 Pars e divolso iactabant membra iuvenco,
 Pars sese tortis serpentibus incingebant,
 Pars obscura cavis celebrabant orgia cistis,
 Orgia, quae frustra cupiunt audire profani, 260
 Plangebant aliae proceris tympana palmis
 Aut tereti tenues tinnitus aere ciebant,
 Multis raucisonos efflabant cornua bombos
 Barbaraque horribili stridebat tibia cantu.

Talibus amplifice vestis decorata figuris 265
 Pulvinar complexa suo velabat amictu.

Quae postquam cupide spectando Thessala pubes
 Expletast, sanctis coepit decedere divis.

Hic, qualis flatu placidum mare matutino
 Horrificans Zephyrus proclivas incitat undas 270

Aurora exoriente vagi sub limina Solis,
 Quae tarde primum clementi flamine pulsae
 Procedunt (leni resonant plangore cachinni),
 Post vento crescente magis magis increbescunt
 Purpureaque procul nantes a luce refulgent, 275

Sic ibi vestibuli linquentes regia tecta
 Ad se quisque vago passim pede discedebant.
 Quorum post abitum princeps e vertice Pelei
 Advenit Chiron portans silvestria dona:

- 280 Nam quoscumque ferunt campi, quos Thessala
 magnis
 Montibus ora creat, quos propter fluminis undas
 Aura parit flores tepidi fecunda Favoni,
 Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
 Quo permulsa domus iocundo risit odore.
- 285 Confestim Penios adest, viridantia Tempe,
 Tempe, quae silvae cingunt super independentes,
 † Minosim linquens crebris celebranda choreis,
 Non vacuos: namque ille tulit radicitus altas
 Fagos ac recto proceras stipite laurus,
- 290 Non sine nutanti platano lentaque sorore
 Flammati Phaethontis et aera cupressu.
 Haec circum sedes late contexta locavit,
 Vestibulum ut molli velatum fronde vireret.
 Post hunc consequitur sollerti corde Prometheus,
- 295 Extenuata gerens veteris vestigia poenae,
 Quam quondam scythicis restrictus membra catena
 Persolvit pendens e verticibus praeruptis.
 Inde pater divom sancta cum coniuge natisque
 Advenit caelo, te solum, Phoebe, relinquens
- 300 Vnigenamque simul cultricem montibus Idri:
 Pelea nam tecum pariter soror aspernatata
 Nec Thetidis taedas voluit celebrare iugalis.
 Qui postquam niveis flexerunt sedibus artus,
 Large multiplici constructae sunt dape mensae,
- 305 Cum interea infirmo quatientes corpora motu
 Veridicos Parcae coeperunt edere cantus.
 His corpus tremulum complectens undique vestis
 Candida purpurea talos incinxerat ora,
 Annoso niveae residebant vertice vittae, -
- 310 Aeternumque manus carpebant rite laborem.
 Laeva colum molli lana retinebat amictum,
 Dexterâ tum leviter deducens fila supinis
 Formabat digitis, tum prono in pollice torquens
 Libratum tereti versabat turbine fusum,
- 315 Atque ita decerpens aequabat semper opus dens,
 Laneaque andulis haerebant morsa labellis,

Quae prius in levi fuerant extantia flo:
 Ante pedes autem candentis mollia lanae
 Vellera virgati custodibant calathiisci.
 Haec tum clarisona pectentes vellera voce 320
 Talia divino fuderunt carmine fata,
 Carmine, perfidiae quod post nulla arguet aetas.

O decus eximium magnis virtutibus augens,
 Emathiae tutamen opis, clarissime nato,
 Accipe, quod laeta tibi pandunt luce sorores, 325
 Veridicum oraclum. sed vos, quae fata sequuntur,
 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Adveniet tibi iam portans optata maritis
 Hesperus, adveniet fausto cum sidere coniunx,
 Quae tibi flexanimo mentem perfundat amore 330
 Languidulosque paret tecum coniungere somnos,
 Levia substernens robusto brachia collo.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Nulla domus tales unquam conexit amores,
 Nullus amor tali coniunxit foedere amantes, 335
 Qualis adest Thetidi, qualis concordia Peleo.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Nascetur vobis expers terroris Achilles,
 Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
 Qui persaepe vago victor certamine cursus 340
 Flammea praevertet celeris vestigia cervae.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Non illi quisquam bello se conferet heros,
 Cum Phrygii Teucro manabunt sanguine † tenen,
 Troicaque obsidens longinquo moenia bello 345
 Periuri Pelopis vastabit tertius heres.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Illius egregias virtutes claraque facta
 Saepe fatebuntur gnatorum in funere matres,
 Cum in cinerem canos solvent a vertice crines 350
 Putridaque infirmis variabunt pectora palmis.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Namque velut densas praecerpens cultor aristas
 Sole sub ardenti flaventia demetit arva,
 355 Troiugenum infesto prosternet corpora ferro.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Testis erit magnis virtutibus unda Scamandri,
 Quae passim rapido diffunditur Hellesponto,
 Cuius iter caesis angustans corporum acervis
 360 Alta tepefaciet permixta flumina caede.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Denique testis erit morti quoque reddita praeda,
 Cum terrae ex celso coacervatum aggere bustum
 Excipiet niveos percussae virginis artus.

365 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Nam simul ac fessis dederit fors copiam Achivis
 Urbis Dardaniae Neptunia solvere vincla,
 Alta Polyxenia madefient caede sepulcra,
 Quae, velut ancipiti succumbens victima ferro,
 370 Proiciet truncum submisso poplite corpus.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Quare agite optatos animi coniungite amores.
 Accipiat coniunx felici foedere divam,
 Dedatur cupido iandudum nupta marito.

375 Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Non illam nutrix orienti luce revisens
 Hesterno collum poterit circumdare filo,
 [Currite ducentes subtegmina, currite, fusi]
 Anxia nec mater discordis maesta puellae
 380 Secubitu caros mittet sperare nepotes.

Currite ducentes subtegmina, currite, fusi.

Talia praefantes quondam felicia Pelei
 Carmina divino cecinerunt pectore Parcae.
 Praesentes namque ante domos invisere castas
 385 Heroum et sese mortali ostendere coetu
 Caelicolae nondum sprete pietate solebant.
 Saepe pater divom templo in fulgente residens,
 Annua cum festis venissent sacra diebus,

Conspexit terra centum procumbere tauros.
 Saepe vagus Liber Parnasi vertice summo 390
 Thyiadas effusis euantes crinibus egit.

* * *

Cum Delphi tota certatim ex urbe ruentes
 Acciperent laeti divom fumantibus aris.
 Saepe in letifero belli certamine Mavors
 Aut rapidi Tritonis era aut Rhamnusia virgo 395
 Armatas hominumst praesens hortata catervas.
 Sed postquam tellus scelerest imbuta nefando,
 Iustitiamque omnes cupida de mente fugarunt,
 Perfudere manus fraterno sanguine fratres,
 Destitit extinctos natus lugere parentes, 400
 Optavit genitor primaevi funera nati,
 Liber ut inuptae poteretur flore novercae,
 Ignaro mater substernens se in pia nato
 In pia non veritast divos scelerare penates:
 Omnia fanda nefanda malo permixta furore 405
 Iustificam nobis mentem avertere deorum.
 Quare nec tales dignantur visere coetus,
 Nec se contingi patiuntur lumine claro.

 LXV.

Etsi me adsiduo confectum cura dolore
 Sevocat a doctis, Ortale, virginibus,
 Nec potisest dulces Musarum expromere fetus
 Mens animi, (tantis fluctuat ipsa malis:
 Namque mei nuper Lethaeo gurgite fratris 5
 Pallidulum manans adluit unda pedem,
 Troia Rhoeteo quem subter litore tellus
 Ereptum nostris obterit ex oculis.

* * *

Adloquar, audiero numquam tua *facta* loquentem,
 Numquam ego te, vita frater amabilior, 10
 Aspiciam posthac. at certe semper amabo,
 Semper maesta tua carmina morte canam,

- Qualia sub densis ramorum concinit umbris
 Daulias absumpti fata gemens Itylei) —
 15 Sed tamen in tantis maeroribus, Ortale, mitto
 Haec expressa tibi carmina Battiadae,
 Ne tua dicta vagis nequiquam credita ventis
 Effluxisse meo forte putes animo,
 Vt missum sponsi furtivo munere malum
 20 Procurrit casto virginis e gremio,
 Quod miserae oblitae molli sub veste locatum,
 Dum adventu matris prosilit, excutitur:
 Atque illud prono praeceps agitur decursu,
 Huic manat tristi conscius ore rubor.

LXVI.

- Omnia qui magni dispexit lumina mundi,
 Qui stellarum ortus comperit atque obitus,
 Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
 Vt cedant certis sidera temporibus,
 5 Vt Triviam furtim sub Latmia saxa relegans
 Dulcis amor gyro devocet aereo,
 Idem me ille Conon caelesti in lumine vidit
 E Beroniceo vertice caesariem
 Fulgentem clare, quam cunctis illa deorum
 10 Levia protendens brachia pollicitast,
 Qua rex tempestate novo auctus hymenaeo
 Vastatum finis iverat Assyrios,
 Dulcia nocturnae portans vestigia rixae,
 Quam de virgineis gesserat exuviis.
 15 Estne novis nuptis odio venus? anne parentum
 Frustrantur falsis gaudia lacrimulis,
 Vbertim thalami quas intra lumina fundunt?
 Non, ita me divi, vera gemunt, iuerint.
 Id mea me multis docuit regina querellis
 20 Invisente novo praelia torva viro.
 An tu non orbum luxti deserta cubile,
 Sed fratris cari flebile discidium?
 Quam penitus maestus excedit cura medullas!

Vt tibi tum toto pectore sollicitae
 Sensibus ereptis mens excidit! at te ego certe 25
 Cognoram a parva virgine magnanimam.
 Anne bonum oblita's facinus, quo regium adepta's
 Coniugium, quo non fortius ausit alis?
 Sed tum maesta virum mittens quae verba locuta's!
 Iuppiter, ut tristi lumina saepe manu! 30
 Quis te mutavit tantus deus? an quod amantes
 Non longe a caro corpore abesse volunt?
 Atque ibi me cunctis pro dulci coniuge divis
 Non sine taurino sanguine pollicita's,
 Sei reditum tetulisset. is haut in tempore longo 35
 Captam Asiam Aegypti finibus addiderat.
 Quis ego pro factis caelesti reddita coetu
 Pristina vota novo munere dissoluo.
 Invita, o regina, tuo de vertice cessi,
 Invita: adiuro teque tuoque caput, 40
 Digna ferat quod siquis inaniter adiurarit:
 Sed qui se ferro postulet esse parem?
 Ille quoque eversus mons est, quem maximum in
 orbi
 Progenies Thiae clara supervehitur,
 Cum Medi peperere novom mare, cumque iuventus 45
 Per medium classi barbara navit Athon.
 Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
 Iuppiter, ut Chalybon omne genus pereat,
 Et qui principio sub terra quaerere venas
 Institit ac ferri frangere duritiem! 50
 Abiunctae paulo ante comae mea fata sorores
 Lugebant, cum se Memnonis Aethiopis
 Vnigena inpellens nictantibus aera pennis
 Obtulit Arsinoes Locridos ales equos,
 Isque per aetherias me tollens avolat umbras 55
 Et Veneris casto collocat in gremio.
 Ipsa suum Zephyritis eo famulum legarat,
 Graia Canopieis incola litoribus.
 † Hi dii ven ibi vario ne solum in lumine caeli
 Ex Ariadneis aurea temporibus 60

- Fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
 Devotae flavi verticis exuviae,
 Vvidulam a fletu cedentem ad templa deum me
 Sidus in antiquis diva novom posuit:
 65 Virginis et saevi contingens namque Leonis
 Lumina, Callisto iuncta Lycaoniae,
 Vertor in occasum, tardum dux ante Booten,
 Qui vix sero alto mergitur Oceano.
 Sed quamquam me nocte premunt vestigia di-
 vom,
 70 Lux autem canae Tethyi restituit,
 (Pace tua fari hic liceat, Rhamnusia virgo,
 Namque ego non ullo vera timore tegam,
 Nec si me infestis diserpent sidera dictis,
 Condita quin verei pectoris evoluam):
 75 Non his tam laetor rebus, quam me afore semper,
 Afore me a dominae vertice discrucior,
 Quicum ego, dum virgo curis fuit omnibus ex-
 pers,
 Vnguenti Suriei milia multa bibi.
 Nunc vos, optato quom iunxit lumine taeda,
 80 Non prius unanimis corpora coniugibus
 Tradite nudantes reiecta veste papillas,
 Quam iocunda mihi munera libet onyx,
 Voster onyx, casto petitis quae iura cubili.
 Sed quae se inpuro dedit adulterio,
 85 Illius a mala dona levis bibat irrita pulvis:
 Namque ego ab indignis praemia nulla peto.
 Sed magis, o nuptae, semper concordia vostras
 Semper amor sedes incolat adsiduus.
 Tu vero, regina, tuens cum sidera divam
 90 Placabis festis luminibus Vnerem,
 Vnguinis expertem non siris esse tuam me,
 Sed potius largis adfice muneribus.
 Sidera corruerent utinam! coma regia fiam:
 Proximus Hydrochoi fulgeret Oarion!

LXVII.

O dulci iocunda viro, iocunda parenti,
 Salve, teque bona Iuppiter auctet ope,
 Ianua, quam Balbo dicunt servisse benigne
 Olim, cum sedes ipse senex tenuit,
 Quamque ferunt rursus voto servisse maligno, 5
 Postquam es porrecto facta marita sene.
 Dic agedum nobis, quare mutata feraris
 In dominum veterem deseruisse fidem.
 'Non (ita Caecilio placeam, cui tradita nunc sum)
 Culpa meast, quamquam dicitur esse mea, 10
 Nec peccatum a me quisquam pote dicere quic-
 quam:
 Verum istud populi fabula, Quinte, facit,
 Qui, quacumque aliquid reperitur non bene factum,
 Ad me omnes clamant: ianua, culpa tuast.'
 Non istuc satis est uno te dicere verbo, 15
 Sed facere ut quivis sentiat et videat.
 'Qui possum? nemo quaerit nec scire laborat.'
 Nos volumus: nobis dicere ne dubita.
 'Primum igitur, virgo quod fertur tradita nobis,
 Falsumst. non illam vir prior attigerit, 20
 Languidior tenera cui pendens sicula beta
 Numquam se mediam sustulit ad tunicam:
 Sed pater illius gnati violasse cubile
 Dicitur et miseram conscelerasse domum,
 Sive quod in pia mens caeco flagrabat amore, 25
 Seu quod iners sterili semine natus erat,
 Et quaerendus is unde foret nervosius illud,
 Quod posset zonam solvere virgineam.'
 Egregium narras mira pietate parentem,
 Qui ipse sui gnati minxerit in gremium. 30
 Atqui non solum hoc se dicit cognitum habere
 Brixia Cycneae supposita speculae,
 Flavos quam molli percurrit flumine Mella,
 Brixia Veronae mater amata meae.
 'Et de Postumio et Corneli narrat amore, 35

Cum quibus illa malum fecit adulterium.
 Dixerit hic aliquis: qui tu isthaec, ianua, nosti?
 Cui numquam domini limine abesse licet,
 Nec populum auscultare, sed heic suffixa tigillo
 40 Tantum operire soles aut aperire domum?
 'Saepe illam audivi furtiva voce loquentem
 Solam cum ancillis haec sua flagitia,
 Nomine dicentem quos diximus, ut pote quae mi
 Speraret nec linguam esse nec auriculam.
 45 Praeterea addebat quendam, quem dicere nolo
 Nomine, ne tollat rubra supercilia.
 Longus homost, magnas quoi lites intulit olim
 Falsum mendaci ventre puerperium.'

LXVIII.

Quod mihi fortuna casuque oppressus acerbo
 Conscriptum hoc lacrimis mittis epistolium,
 Naufragum ut eiectum spumantibus aequoris undis
 Sublevem et a mortis limine restituum,
 5 Quem neque sancta Venus molli requiescere somno
 Desertum in lecto caelibe perpetitur,
 Nec veterum dulci scriptorum carmine Musae
 Oblectant, cum mens anxia pervigilat,
 Id gratumst mihi, me quoniam tibi dicis amicum,
 10 Muneraque et Musarum hinc petis et Veneris:
 Sed tibi ne mea sint ignota incommoda, Mani,
 Neu me odisse putes hospitis officium,
 Accipe, quis merser fortunae fluctibus ipse,
 Ne amplius a misero dona beata petas.
 15 Tempore quo primum vestis mihi tradita purast,
 Iocundum cum aetas florida ver ageret,
 Multa satis lusi: non est dea nescia nostri,
 Quae dulcem curis miscet amaritiam:
 Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
 20 Abstulit. o misero frater adempte mihi,
 Tu mea tu moriens fregisti commoda, frater,
 Tecum una totast nostra sepulta domus,

Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
 Quae tuos in vita dulcis alebat amor.
 Cuius ego interitu tota de mente fugavi 25
 Haec studia atque omnis delicias animi.
 Quare, quod scribis Veronae turpe Catullo
 Esse, quod hic quivis de meliore nota
 Frigida deserto tepefactet membra cubili,
 Id, Mani, non est turpe, magis miserumst. 30
 Ignosces igitur, si, quae mihi luctus ademit,
 Haec tibi non tribuo munera, cum nequeo.
 Nam, quod scriptorum non magnast copia apud me,
 Hoc fit, quod Romae vivimus: illa domus,
 Illa mihi sedes, illic mea carpitur aetas: 35
 Huc una ex multis capsula me sequitur.
 Quod cum ita sit, nolim statuas nos mente ma-
 ligna
 Id facere aut animo non satis ingenuo,
 Quod tibi non utriusque petenti copia factast:
 Vltro ego deferrem, copia siqua foret. 40
 Non possum reticere, deae, qua me Allius in re
 Iuverit aut quantis iuverit officiis:
 Nec fugiens saeculis obliscentibus aetas
 Illius hoc caeca nocte tegat studium:
 Sed dicam vobis, vos porro dicite multis 45
 Milibus et facite haec charta loquatur anus
 . . . . .
 Notescatque magis mortuos atque magis,
 Nec tenuem texens sublimis aranea telam
 In deserto Alli nomine opus faciat. 50
 Nam, mihi quam dederit duplex Amathusia curam,
 Scitis, et in quo me corruerit genere,
 Cum tantum arderem quantum Trinacria rupes
 Lymphaque in Oetaeis Malia Thermopylis,
 Maesta neque adsiduo tabescere lumina fletu 55
 Cessarent tristique imbre madere genae.
 Qualis in aerii perlucens vertice montis
 Rivos muscoso prosilit e lapide,
 Qui cum de prona praecipit est valle volutus,

- 60 Per medium sensim transit iter populi,
 Dulce viatori lasso in sudore levamen,
 Cum gravis exustos aestus hiulcat agros:
 Hic, velut in nigro iactatis turbine nautis
 Lenius aspirans aura secunda venit
- 65 Iam prece Pollucis, iam Castoris inplorata,
 Tale fuit nobis Manius auxilium.
 Is clusum lato patefecit limite campum,
 Isque domum nobis isque dedit dominam,
 Adquam communes exerceremus amores.
- 70 Quo mea se molli candida diva pede
 Intulit et trito fulgentem in limine plantam
 Innixa arguta constituit solea,
 Coniugis ut quondam flagrans advenit amore
 Protesilaeam Laudamia domum
- 75 Inceptam frustra, nondum cum sanguine sacro
 Hostia caelestis pacificasset eros.
 Nil mihi tam valde placeat, Rhamnusia virgo,
 Quod temere invitis suscipiatur eris.
 Quam ieiuna pium desideret ara cruorem,
- 80 Doctast amisso Laudamia viro,
 Coniugis ante coacta novi dimittere collum,
 Quam veniens una atque altera rursus hiemps
 Noctibus in longis avidum saturasset amorem,
 Posset ut abrupto vivere coniugio,
- 85 Quod scirant Parcae non longo tempore adesse,
 Si miles muros isset ad Iliacos:
 Nam tum Helenae raptu primores Argivorum
 Coeperat ad sese Troia ciere viros,
 Troia (nefas) commune sepulcrum Asiae Euro-
 paeque,
- 90 Troia virum et virtutum omnium acerba cinis,
 Quaene etiam nostro letum miserabile fratri
 Attulit. ei misero frater adempte mihi,
 Ei misero fratri iocundum lumen ademptum,
 Tecum una totast nostra sepulta domus,
- 95 Omnia tecum una perierunt gaudia nostra,
 Quae tuos in vita dulcis alebat amor.

Quem nunc tam longe non inter nota sepulcra
Nec prope cognatos conpositum cineres,
Sed Troia obscaena, Troia infelice sepultum
Detinet extremo terra aliena solo. 100
Ad quam tum properans fertur *simul* undique
pubes
Graeca penetrales deseruisse focos,
Ne Paris abducta gavisus libera moecha
Otia pacato degeret in thalamo.
Quo tibi tum casu, pulcherrima Laudamia, 105
Ereptumst vita dulcius atque anima
Coniugium: tanto te absorbens vertice amoris
Aestus in abruptum detulerat barathrum,
Quale ferunt Grai Pheneum prope Cylleneum
Siccare emulsa pingue palude solum, 110
Quod quondam caesis montis fodisse medullis
Audit falsiparens Amphitryoniades,
Tempore quo certa Stymphalia monstra sagitta
Perculit imperio deterioris eri,
Pluribus ut caeli tereretur ianua divis, 115
Hebe nec longa virginitate foret.
Sed tuos altus amor barathro fuit altior illo,
Qui durum domitam ferre iugum docuit:
Nam nec tam carum confecto aetate parenti
Vna caput seri nata nepotis alit, 120
Qui, cum divitiis vix tandem inventus avitis
Nomen testatas intulit in tabulas,
In pia derisi gentilis gaudia tollens
Suscitat a cano volturium capiti:
Nec tantum niveo gavisast ulla columbo 125
Compar, quae multo dicitur improbius
Oscula mordenti semper decerpere rostro,
Quam quae praecipue multivolast mulier.
Sed tu horum magnos vicisti sola furores,
Vt semel es flavo conciliata viro. 130
Aut nihil aut paulo cui tum concedere digna
Lux mea se nostrum contulit in gremium,
Quam circumcursans hinc illinc saepe Cupido

Fulgebat crocina candidus in tunica.

135 Quae tamen etsi uno non est contenta Catullo,
Rara verecundae furta feremus erae,
Ne nimium simus stultorum more molesti.

Saepe etiam Iuno, maxima caelicolum,
Coniugis in culpa flagrantem conquoquit iram,
140 Noscens omnivoli plurima furta Iovis:
Atquei nec divis homines componier aequomst,

. . . . .

Ingratum tremuli tolle parentis onus.

Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
Fragrantem Assyrio venit odore domum,
145 Sed furtiva dedit muta munuscula nocte,
Ipsius ex ipso dempta viri gremio.

Quare illud satis est, si nobis is datur unis,
Quem lapide illa diem candidiore notat.

Hoc tibi, qua potui, confectum carmine munus
150 Pro multis, Alli, redditur officiis,

Ne vostrum scabra tangat rubigine nomen
Haec atque illa dies atque alia atque alia.

Huc addent divi quam plurima, quae Themis olim
Antiquis solitast munera ferre piis:

155 Sitis felices et tu simul et tua vita

Et domus, ipsi in qua lusimus et domina,
Et qui principio nobis te tradidit Anser,

A quo sunt primo mi omnia nata bona.

Et longe ante omnes mihi quae me carior ipsost,

160 Lux mea, qua viva vivere dulce mihist.

LXVIII.

Noli admirari, quare tibi femina nulla,
Rufe, velit tenerum supposuisse femur,
Non si illam rarae labefactes munere vestis
Aut perluciduli deliciis lapidis.

5 Laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur
Valle sub alarum trux habitare caper.

Hunc metuunt omnes. neque mirum: nam mala
valdest

Bestia, nec quicum bella puella cubet.

Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
Aut admirari desine cur fugiunt.

10

LXX. ✓

Nulli se dicit mulier mea nubere malle

Quam mihi, non si se Iuppiter ipse petat.

Dicit: sed mulier cupido quod dicit amanti,
In vento et rapida scribere oportet aqua.

LXXI.

Siquoi iure bono sacer alarum obstitit hircus,

Aut siquem merito tarda podagra secat,

Aemulus iste tuos, qui vostrum exercet amorem,

Mirificost fato nactus utrumque malum.

Nam quotiens futuit, totiens ulciscitur ambos: 5

Illam adfligit odore, ipse perit podagra.

LXXII.

Dicebas quondam solúm te nosse Catullum,

Lesbia, nec prae me velle tenere Iovem.

Dilexí tum te nón tantum ut vulgus amicum,

Sed pater ut gnatos diligit et generos,

Nunc te cognovi: quare etsi impensius uror, 5

Multo mi tamen pes vilior et levior.

Qui potisest? inquis. quod amantem iniuria talis

Cogit amare magis, sed bene velle minus.

LXXIII.

Desine de quoquam quicumque bene velle mereri

Aut aliquem fieri posse putare pium.

Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne

Prodest, immo etiam taedet obestque magis
 5 Vt mihi, quem nemo gravius nec acerbius urget,
 Quam modo qui me unum atque unicum ami-
 cum habuit.

LXXIII.

Gellius audierat patruom obiurgare solere,
 Siquis delicias diceret aut faceret.
 Hoc ne ipsi accideret, patruī perdepsuit ipsam
 Vxorem et patruom reddidit Harpocratem.
 5 Quod voluit fecit: nam, quamvis inrumet ipsum
 Nunc patruom, verbum non faciet patruos.

LXXVII.

Rufe mihi frustra ac nequiquam credite amico
 (Frustra? immo magno cum pretio atque malo),
 Sicine subrepsti mei, atque intestina perurens
 Ei misero eripuisti omnia nostra bona?
 5 Eripuisti, heu heu nostrae crudele venenum
 Vitae, heu heu nostrae pestis amicitiae.
 Sed nunc id doleo, quod purae pura puellae
 Savia conminxit spurca saliva tua.
 Verum id non inpune feres: nam te omnia saecla
 10 Noscent, et qui sis fama loquetur anus.

LXXVIII.

Gallus habet fratres, quorumst lepidissima con-
 iunx
 Alterius, lepidus filius alterius.
 Gallus homost bellus: nam dulces iungit amores,
 Cum puero ut bello bella puella cubet.
 5 Gallus homost stultus nec se videt esse maritum,
 Qui patruos patruī monstret adulterium.

LXXVIII.

Lesbius est pulcher: quid ni? quem Lesbia malit
 Quam te cum tota gente, Catulle, tua.
 Sed tamen hic pulcher vendat cum gente Catullum,
 Si tria notorum savia reppererit.

LXXX.

multis die
 Quid dicam, Gelli, quare rosea ista labella
 Hiberna fiant candidiora nive,
 Mane domo cum exis et cum te octava quiete
 E molli longo suscitatur hora die?
 Nescioquid certest: an vere fama susurrat
 Grandia te medii tenta vorare viri?
 Sic certest: clamant Victoris rupta miselli
 Illa, et emulso labra notata sero.

LXXXI.

Nemone in tanto potuit populo esse, Iuventi,
 Bellus homo, quem tu diligere inciperes,
 Praeterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri
 Hospes inaurata pallidior statua,
 Qui tibi nunc cordist, quem tu praeponere nobis 5
 Audes, et nescis quod facinus facias.

LXXXII.

Quinti, si tibi vis oculos debere Catullum
 Aut aliud siquid carius est oculis,
 Eripere ei noli, multo quod carius illi
 Est oculis seu quid carius est oculis.

LXXXIII. v

Lesbia mi praesente viro mala plurima dicit:
 Haec illi fatuo maxima laetitiast.

Mule, nihil sentis. si nostri oblita taceret,
 Sana esset: nunc quod gannit et obloquitur,
 5 Non solum meminit, sed quae multo acrior est res
 Iratast. Hoc est, uritur et loquitur.

LXXXIII.

Chommoda dicebat, si quando commoda vellet
 Dicere, et insidias Arrius hinsidias,
 Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
 Cum quantum poterat dixerat hinsidias.
 5 Credo, sic mater, sic Liber avonculus eius,
 Sic maternus avos dixerat atque avia.
 Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures:
 Audibant eadem haec leniter et leviter,
 Nec sibi postilla metuebant talia verba,
 10 Cum subito adfertur nuntius horribilis,
 Ionios fluctus, postquam illuc Arrius isset,
 Iam non Ionios esse, sed Hionios.

V LXXXV.

Odi et amo. quare id faciam, fortasse requiris.
 Nescio, sed fieri sentio et excrucior.

LXXXVI.

Quintia formosast multis, mihi candida, longa,
 Rectast. haec ego sic singula confiteor,
 Totum illud formosa nego: nam nulla venustas,
 Nulla in tam magnost corpore mica salis.
 5 Lesbia formosast, quae cum pulcherrima totast,
 Tam omnibus una omnes surripuit Veneres.

LXXXVII.

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
 Vere, quantum a me Lesbia amata mea's.

Nulla nides ullo fuit umquam foedere tanta,
 Quanta in amore tuo ex parte reperta meast.
 Nunc est mens diducta tua, mea Lesbia, culpa, LXXV
 Atque ita se officio perdidit ipsa suo,
 Vt iam nec bene velle queat tibi, si optima fias,
 Nec desistere amare, omnia si facias.

LXXVI.

Siqua recordanti benefacta priora voluptas
 Est homini, cum se cogitat esse pium,
 Nec sanctam violasse fidem, nec foedere in ullo
 Divom ad fallendos numine abusum homines,
 Multa parata manent in longa aetate, Catulle, 5
 Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
 Nam quaecumque homines bene cuiquam aut di-
 cere possunt
 Aut facere, haec a te dictaque factaque sunt;
 Omniaque ingratae perierunt credita menti.
 Quare iam te cur amplius excrucies? 10
 Quin tu animo offirmas atque istinc teque reducis
 Et dis invitis desinis esse miser?
 Difficilest longum subito deponere amorem.
 Difficilest, verum hoc qua lubet efficias.
 Vna salus haec est, hoc est tibi pervincendum: 15
 Hoc facias, sive id non pote sive pote.
 O di, si vestrumst misereri, aut si quibus umquam
 Extremam iam ipsa morte tulistis opem,
 Me miserum aspiciate (et, si vitam puriter egi,
 Eripite hanc pestem perniciemque mihi), 20
 Ei mihi surrepens imos ut torpor in artus
 Expulit ex omni pectore laetitas.
 Non iam illud quaero, contra me ut diligat illa,
 Aut, quod non potisest, esse pudica velit:
 Ipse valere opto et taetrum hunc deponere morbum 25
 O di, reddite mi hoc pro pietate mea.

LXXXVIII.

Quid facit is, Gelli, qui cum matre atque sorore
 Prurit et abiectis pervigilat tunicis?
 Quid facit is, patruom qui non sinit esse maritum?
 Ecqui scis quantum suscipiat sceleris?
 5 Suscipit, o Gelli, quantum non ultima Tethys
 Nec genitor lympharum abluit Oceanus:
 Nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat
 ultra,
 Non si demisso se ipse voret capite.

LXXXVIII.

Gellius est tenuis: quid ni? cui tam bona mater
 Tamque valens vivat tamque venusta soror
 Tamque bonus patruos tamque omnia plena puellis
 Cognatis, quare is desinat esse macer?
 5 Qui ut nihil attingit, nisi quod fas tangere non
 est,
 Quantumvis quare sit macer invenies.

LXXXIX.

Nascatur magus ex Gelli matrisque nefando
 Coniugio et discat Persicum aruspicium:
 Nam magus ex matre et gnato gignatur oportet,
 Si verast Persarum inopia relligio,
 5 Navos ut accepto veneretur carmine divos
 Omentum in flamma pingue liquefaciens.

LXXXIX.

Non ideo, Gelli, sperabam te mihi fidum
 In misero hoc nostro, hoc perditio amore fore,
 Quod te cognossem bene constantemve putarem
 Aut posse a turpi mentem inhibere probro,
 5 Sed neque quod matrem nec germanam esse videbam

Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
 Et quamvis tecum multo coniungerer usu,
 Non satis id causae credideram esse tibi.
 Tu satis id duxti: tantum tibi gaudium in omni
 Culpast, in quacumque est aliquid sceleris. 10

LXXXXII.

Lesbia mi dicit semper male nec tacet umquam
 De me: Lesbia me dispeream nisi amat.
 Quo signo? quia sunt † totidem mea: deprecor illam
 Adsidue, verum dispeream nisi amo.

LXXXXIII.

Nil nimium studeo Caesar tibi belle placere,
 Nec scire utrum sis albus an ater homo.

LXXXXIII.

Mentula moechatur. moechatur mentula: certe.
 Hoc est, quod dicunt, ipsa olera olla legit.

LXXXXV.

Zmyrna mei Cinnae nonam post denique messem
 Quam coeptast nonamque edita post hiemem,
 Milia cum interea quingenta Hortensius uno

Zmyrna cavas Satrachi penitus mittetur ad undas, 5
 Zmyrnam cana diu saecula pervoluent.
 At Volusi annales Paduam morientur ad ipsam
 Et laxas scombris saepe dabunt tunicas.
 Parva mei mihi sint cordi monumenta *sodalis*,
 At populus tumido gaudeat Antimacho. 10

LXXXXVI.

Si quicquam mutis gratum acceptumve sepulcris
 Accidere a nostro, Calve, dolore potest,
 Quo desiderio veteres renovamus amores
 Atque olim missas flemus amicitias,
 5 Certe non tanto mors inmaturo dolorist
 Quintiliae, quantum gaudet amore tuo.

LXXXXVII.

Non (ita me di ament) quicquam referre putavi,
 Vtrumne os an culum olfacerem Aemilio.
 Nilo mundius hoc, niloque immundior ille,
 Verum etiam culus mundior et melior:
 5 Nam sine dentibus est: dentes os sesquipedales,
 Gingivas vero ploxi habet veteris,
 Praeterea rictum qualem diffissus in aestu
 Meientis mulae cunnus habere solet.
 Hic futuit multas et se facit esse venustum,
 10 Et non pistrino traditur atque asino?
 Quem siqua attingit, non illam posse putemus
 Aegroti culum lingere carnificis?

LXXXXVIII.

In te, si in quemquam, dici pote, putide Victi,
 Id quod verbosis dicitur et fatuis.
 Ista cum lingua, si usus veniat tibi, possis
 Culos et crepidas lingere carpatinas.
 5 Si nos omnino vis omnes perdere, Victi,
 Hiscas: omnino quod cupis efficies.

LXXXXVIII.

Surripui tibi, dum ludis, mellite Iuventi,
 Suaviolum dulci dulcius ambrosia.
 Verum id non inipune tuli: namque amplius horam
 Suffixum in summa me meminisse cruce,

Dum tibi me purgo nec possum fletibus ullis 5
 Tantillum vestrae demere saevitiae.
 Nam simul id factumst, multis diluta labella
 Abstersti guttis omnibus articulis,
 Ne quicquam nostro contractum ex ore maneret,
 Tamquam conmixtae spurca saliva lupae. 10
 Praeterea infesto miserum me tradere Amori
 Non cessasti omnique excruciare modo,
 Vt mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
 Suaviolum tristi tristius helleboro.
 Quam quoniam poenam misero proponis amori, 15
 Numquam iam posthac basia surripiam.

C.

Caelius Aufilenum et Quintius Aufilenam
 Flos Veronensum depereunt iuvenum,
 Hic fratrem, ille sororem. hoc est, quod dicitur,
 illud
 Fratrum vere dulce sodalitium.
 Cui faveam potius? Caeli, tibi: nam tua nobis 5
 Per facta exhibitast unica amicitia,
 Cum vesana meas torreret flamma medullas.
 Sis felix, Caeli, sis in amore potens.

CI.

Multas per gentes et multa per aequora vectus
 Advenio has miseras, frater, ad inferias,
 Vt te postremo donarem munere mortis
 Et mutam nequiquam adloquerer cinerem,
 Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum, 5
 Heu miser indigne frater adempte mihi.

*

*

*

Nunc tamen interea haec prisco quae more parentum
 Tradita sunt tristes munera ad inferias,
 Accipe fraterno multum manantia fletu,
 Atque in perpetuum, frater, ave atque vale. 10

CII.

Si quicumque tacito commissumst fido ab amico,
 Cuius sit penitus nota fides animi,
 Meque esse invenies illorum iure sacratum,
 Corneli, et factum me esse puta Harpocratem.

CIII.

Aut, sodes, mihi redde decem sestertia, Silo,
 Deinde esto quamvis saevus et indomitus:
 Aut, si te nummi delectant, desine quaeso
 Leno esse atque idem saevus et indomitus.

CIIII.

Credis me potuisse meae maledicere vitae,
 Ambobus mihi quae carior est oculis?
 Non potui, nec si possem tam perditae amarem:
 Sed tu cum Tapponis omnia monstra facis.

CV.

Mentula conatur Pipleum scandere montem:
 Musae furcillis praecipitem eiciunt.

CVI.

Cum puero bello praeconem qui videt esse,
 Quid credat, nisi se vendere discupere?

CVII.

Siquoi quid cupido optantique obtigit unquam
 Insperanti, hoc est gratum animo proprie.
 Quare hoc est gratum nobisque est carius auro,
 Quod te restituis, Lesbia, mi cupido,
 5 Restituis cupido atque insperanti ipsa refers te.

Nobis o lucem candidiore nota!
 Quis me uno vivit felicior, aut magis hac res
 Optandas vita dicere quis poterit?

CVIII.

Si, Comini, populi arbitrio tua cana senectus
 Spurcata inpuris moribus intereat,
 Non equidem dubito quin primum inimica bo-
 norum
 Lingua execta avido sit data volturio,
 Effossos oculos voret atro gutture corvos,
 Intestina canes, cetera membra lupi.

CVIII.

Iocundum, mea vita, mihi proponis amorem
 Hunc nostrum internos perpetuomque fore.
 Di magni, facite ut vere promittere possit,
 Atque id sincere dicat et ex animo,
 Vt liceat nobis tota producere vita
 Alternum hoc sanctae foedus amicitiae.

CX.

Auflena, bonae semper laudantur amicae:
 Accipiunt pretium, quae facere instituunt.
 Tu quod promisti, mihi quod mentita inimica's,
 Quod nec das et fers saepe, facis facinus.
 Aut facere ingenuaest, aut non promisse pudicae,
 Auflena, fuit: sed data corripere
 Fraudando † efficit plus quam meretricis avarae,
 Quae sese toto corpore prostituit.

CXI.

Auflena, viro contentam vivere solo,
 Nuptarum laus e laudibus eximiis:

Sed cuivis quamvis potius succumbere par est,
 Quam matrem fratres *efficere* ex patruo.

CXII.

Multus homo es Naso, neque tecum multus ho-
 most qui
 Descendit: Naso, multus es et pathicus.

CXIII.

Consule Pompeio primum duo, Cinna, solebant
 Mucillam: facto consule nunc iterum
 Manserunt duo, sed creverunt milia in unum
 Singula. fecundum semen adulterio.

CXIII.

Firmano saltu non falso Mentula dives
 Fertur, qui tot res in se habet egregias,
 Aucupium, omne genus piscis, prata, arva fe-
 rasque.
 Nequiquam: fructus sumptibus exuperat.
 5 Quare concedo sit dives, dum omnia desint.
 Saltum laudemus, dum modo *eo* ipse egeat.

CXV.

Mentula habes instar triginta iugera prati,
 Quadraginta arvi: cetera sunt maria.
 Cur non divitiis Croesum superare potissit
 Vno qui in saltu totmoda possideat,
 5 Prata, arva, ingentes silvas saltusque paludésque
 Vsque ad Hyperboreos et mare ad Oceanum?
 Omnia magna haec sunt, tamen ipse's maximus
 ultro,
 Non homo, sed vero mentula magna minax.

CXVI.

Saepe tibi studioso animo venante requirens

Carmina uti possem mittere Battiadae,

Qui te lenirem nobis, neu conarere

Telis infestis icere mi usque caput,

Hunc video mihi nunc frustra sumptum esse la- 5
borem,

Gelli, nec nostras hic valuisse preces.

Contra nos tela ista tua evitamus amictu:

At fixus nostris tu dabi' supplicium.

FRAGMENTA.

1. at non effugies meos iambos.

Porph. ad Hor. c. I, 16, 24: iambici autem versus aptissimi habentur ad maledicendum. * * * denique et Catullus cum maledicta minaretur sic ait e. q. s. — E Porphyrionis commentis fluxit hic v. in anthologiam Cusanam [pg. 110 ed. Klein.].

2. hunc lucum tibi dedico consecroque Priape,
qua domus tua Lampsacis quaque *silva* Priape.
nam te praecipue in suis urbibus colit ora
Hellespontia ceteris ostriosior oris.

Ter. Maur. v. 2755 sqq. affert haec ad exemplum metri Priapei: eiusdem demonstrandi causa promunt primum verum Atilius Fortunatianus pg. 2675. 2676. 2697; Pseudocensorinus 2727; Marius Victorinus 2567. 2598. 2600, qui et illa 'nam te praecipue in suis' et 'Hellespontia ceteris' memorat pg. 2599. V. 2 id quod est 'silva' verissime supplevit Scaliger. Nota in finibus numerorum recurrentia illa Priape Priape et ora oris.

3. — — — de mero ligurrire libidost.

Non. pg. 134: ligurrire degustare unde Catullus Priapeo e. q. s. 'Priapeo' Lachmannus, 'Priopo' libri; 'mero' ego, 'meo' v.

4. [— — — et Lario imminens Comum.]

Haec ex cod. Vibii Sequestris [Mus. Brit. Add. Mss. 16986, saec. XV] affert Ellissius, cuius ipsa fere appono verba: post illa 'in athamatia lacus lune tenuia ligna accendit ex quo bibens aut insanit aut sopitur' [pg. 12 Burs.] haec habet liber minoribus litteris tanquam perscripta pagina addita, incertum an ab eadem manu: lacus (leg. Larius) Comi, Catullus et L. iminens (imminens Ellissius) C. — Haec etsi apte hipponactei partem complent, tamen propter ea quae Bursianus in praef. de codicibus Vibii disseruit [pg. 12; cf. et. pg. 4 not. 2], vix aliud quam ex 35, 4 Cat. ab interpolatore novello ficta esse facile tibi persuadebis. Et ipse uncis inclusit Ellissius.

5. Verg. georg. II, 95: quo te carmine dicam, Rhaetica. Ad quae Servius haec adnotat 'hanc uvam Cato praecipue laudat in libris quos scripsit ad filium; contra Catullus eam vituperat et dicit nulli rei esse aptam miraturque cur eam laudaverit Cato. sciens ergo utrumque Vergilius medium tenuit dicens: q. t. c. d., Rh.'

6. Hinc Theocriti apud Graecos, Catulli apud nos proximeque Vergili incantamentorum amatoria imitatio. Plin. nat. hist. XXVIII, 19.

7. sic sua lascivo cantatast saepe Catullo
femina, cui falsum Lesbia nomen erat,
nec contentus eo multos volgavit amores,
in quibus ipse suum fassus adulteriumst.

Hic quae secundo disticho produntur, certissime demonstrant etiam alia quam quae hodie extant carmina amatoria nec ea nimis pauca in Catulli libro legisse Nasonem.

8. Hinc etiam Catullus cavere dixit. Serv. ad aen. III, 409. ita plurimi fervere lavere.

9. Notandum sane etiam de Iride arcum genere masculino dicere Vergilium: Catullus et alii genere feminino ponunt referentes ad originem, sicut haec Attis et haec Gallus legimus. Serv. ad aen. V, 609.

Alia autem quaedam aliena a Catullo ut parcamus chartae hic addere non vacat, cum praesertim facili opera inveniantur apud Schwabium s. n. III. VI. VII. XIII. Praeterea videnda quae notavimus ad LXIII 107 et 235.

E
23786
23788
23 787a